

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΕΙΡΑΙΩΣ
ΤΜΗΜΑ : ΔΙΕΘΝΩΝ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ :

**« Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΔΥΝΑΜΙΚΑ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΩΝ ΣΤΟΝ
ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (ΠΟΕ) »**

ΦΟΙΤΗΤΗΣ : Δημήτριος Κ. Στάμου , ΜΘ/10040

ΕΠΙΒΛΕΠΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ : κ. Μαριλένα Σημίτη

ΠΕΙΡΑΙΑΣ 2012

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. Εισαγωγή	2
1.1 Το εμπόριο στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης	2
1.2 Η ανάγκη δημιουργίας του ΠΟΕ	4
1.3 Ερευνητικός σκοπός και στόχοι	5
2. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου	6
2.1 Οι Στόχοι Ίδρυσης του ΠΟΕ	8
2.2 Σύγχρονα Ζητήματα στη Λειτουργία του ΠΟΕ – Πνευματική Ιδιοκτησία	13
3. Οι Δυναμικά Αναπτυσσόμενες Χώρες	19
3.1 Η Δράση των Αναπτυγμένων Χωρών Σήμερα	23
4. Η Συμμετοχή των Αναπτυσσόμενων Χωρών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου	25
4.1 Ο Γύρος της Ντόχα	26
4.2 Το Αποτέλεσμα της Ντόχα	33
4.3 Εξελίξεις μετά τη Ντόχα	36
4.4 Ο ρόλος της Κίνας	39
5. Συμπεράσματα	42
Βιβλιογραφία	44

1. Εισαγωγή

Ο ρόλος του εμπορίου σε παγκόσμια κλίμακα κρίνεται ιδιαίτερα σημαντικός. Η κυκλοφορία αγαθών και προϊόντων ανάμεσα στις χώρες απασχολεί και έχει απασχολήσει εδώ και χρόνια τις κυβερνήσεις όλων σχεδόν των κρατών, καθώς το εμπόριο έχει αποτελέσει για πολλές χώρες μια ιδιαίτερα σημαντική πηγή πλούτου. Το εμπόριο και η μετακίνηση αγαθών αποτελούν μια βασική αρχή της καθημερινότητας μας, καθώς τα περισσότερα προϊόντα και αγαθά που χρησιμοποιούμε βρίσκονται στα χέρια μας ως αποτέλεσμα της εμπορικής διακίνησης.

Η αξία και το κόστος αγαθών και υπηρεσιών που κάθε μέρα απολαμβάνουμε είναι ένα σημαντικό ζήτημα στην θεωρία του εμπορίου, καθώς και το γεγονός πως συχνά θεωρούμε κάποια προϊόντα και υπηρεσίες δεδομένα. Η πραγματικότητα όμως είναι πως η ρύθμιση αυτών των παραμέτρων αποτελεί σημαντικό στοιχείο από πολιτική σκοπιά. Η αξία του εμπορίου τόσο από οικονομική όσο και από επιχειρηματική άποψη κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική σε συνδυασμό με την σύγχρονη τάση της παγκοσμιοποίησης.

1.1 Το εμπόριο στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης

«Παγκοσμιοποίηση σημαίνει ότι η κυκλοφορία αγαθών, υπηρεσιών, κεφαλαίου, τεχνολογιών και ανθρώπων πραγματοποιείται πλέον σε παγκόσμια κλίμακα, καθώς οι χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο ανοίγονται και έρχονται σε ολοένα μεγαλύτερη επαφή μεταξύ τους» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Η παγκοσμιοποίηση ουσιαστικά είναι ένα αποτέλεσμα της θεωρίας σε

σχέση με την απελευθέρωση του εμπορίου, και μπορεί να προσφέρει σημαντικές θετικές επιπτώσεις σε σχέση με το εμπόριο, αλλά και σημαντικά αρνητικά αποτελέσματα. Ως αποτέλεσμα, είναι βασικό να οριστεί ένα διεθνές πλαίσιο που θα ορίζει το εμπόριο και την παγκοσμιοποίησης.

«Η παγκοσμιοποίηση μπορεί να δημιουργήσει περισσότερο πλούτο για όλους, μπορεί όμως και να προκαλέσει αρνητικές επιπτώσεις, εξ ου και η ανάγκη να διέπεται από διεθνείς κανόνες» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Η ανάγκη για τον ορισμό κανόνων και ενός νομικού πλαισίου σε παγκόσμιο επίπεδο φαίνεται να είναι απαραίτητη προϋπόθεση της παγκοσμιοποίησης για να εξασφαλιστεί η ισορροπία και να καταπολεμηθούν ανισότητες στην εμπορική και επιχειρηματική δραστηριότητα.

Η παγκοσμιοποίηση είναι ένα σημαντικό γεγονός από οικονομική και πολιτική σκοπιά αφού σημαίνει πως «ολοένα περισσότερες χώρες, και φτωχές και πλούσιες, συμμετέχουν στην παγκόσμια οικονομία. Αυτή η διαδικασία αλλάζει τη μορφή του παγκόσμιου εμπορίου και σιγά-σιγά εισχωρεί στην καθημερινή μας ζωή» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Το γεγονός πως ολοένα και περισσότερες χώρες συμμετέχουν στην εμπορική δραστηριότητα αυξάνοντας έτσι τις πιθανότητές του για ενίσχυση του εθνικού πλούτου, δίνει τη δυνατότητα στις χώρες και ιδιαίτερα στις αναπτυσσόμενες οικονομίες, «να προσφέρουν καλύτερη ποιότητα ζωής, στις σημερινές αλλά και στις μελλοντικές γενιές. Η συμμετοχή στο παγκόσμιο εμπόριο, εάν η διαχείριση γίνεται σωστά, δίνει επίσης στις αναπτυσσόμενες χώρες την πολυπόθητη ευκαιρία οικονομικής ανάπτυξης» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Τα οφέλη από την απελευθέρωση του εμπορίου είναι σημαντικά από οικονομική, πολιτική αλλά και κοινωνική σκοπιά. Η ελευθέρωση του εμπορίου

μπορεί να τονώσει την οικονομία στο σύνολό της. Προσφέρει επίσης την δυνατότητα οι χώρες να αυξήσουν τα εισοδήματά τους από την εξαγωγή αγαθών και προϊόντων. Η απελευθέρωση του εμπορίου δίνει τη δυνατότητα να απολαύσουν ένα μεγαλύτερο εύρος επιλογής από αγαθά και προϊόντα ενδεχομένως σε καλύτερες τιμές εξαιτίας του αυξημένου ανταγωνισμού. Τέλος επιτρέπει σε όλες τις χώρες να παράγουν και να εξάγουν τα εμπορεύματα και τις υπηρεσίες για τα οποία βρίσκονται σε πλεονεκτική ανταγωνιστική θέση, απολαμβάνοντας όλα τα οφέλη αυτής της δραστηριότητας (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002 επίσης Mattoo, 2000: 2).

Η απελευθέρωση του εμπορίου όμως μπορεί να έχει και αρνητικές επιπτώσεις. «Το άνοιγμα και η διεύρυνση των αγορών σημαίνουν αυξημένο ανταγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων, αλλά και μεταξύ των χωρών. Δημιουργώντας διαμάχες μεταξύ άμεσα ανεπτυγμένων οικονομιών, η παγκοσμιοποίηση κινδυνεύει, αν δεν υπόκειται σε έλεγχο, να διευρύνει το χάσμα μεταξύ πλούσιων και φτωχών χωρών και να παραγκωνίσει ακόμη περισσότερο τις ασθενέστερες οικονομίες» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Οι ανισότητες αυτές μπορούν να αποδειχτούν καταστροφικές για τις εθνικές οικονομίες και για αυτό το λόγο κρίνεται απαραίτητο να οριστεί ένα πλαίσιο κανόνων που θα ρυθμίζουν κυρίως τα ζητήματα ανταγωνισμού (Mattoo, 2000).

1.2 Η ανάγκη δημιουργίας του ΠΟΕ

Τα κράτη έχει αποδειχτεί πως δεν είναι σε θέση να αντιμετωπίσουν από μόνα τους τα προβλήματα που μπορεί να φέρει η απελευθέρωση του εμπορίου. Οι επιχειρηματικές δραστηριότητες τείνουν να παγκοσμιοποιηθούν,

θα πρέπει να τεθούν σε παγκόσμιο επίπεδο κανόνες για τη δίκαιη άσκησή τους. Μόνο μέσω διεθνούς συμφωνίας μπορούμε να θέσουμε υπό έλεγχο την παγκοσμιοποίηση και να την κάνουμε να λειτουργήσει προς όφελος όλων των χωρών αλλά και των καταναλωτών (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Η εξασφάλιση ενός τέτοιου πλαισίου σε παγκόσμιο επίπεδο βρίσκεται πίσω από τη δημιουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου έχει συσταθεί με στόχο την ενίσχυση της εμπορικής και επιχειρηματικής δραστηριότητας καθώς είναι το αρμόδιο όργανο για να επιβλέψει την εμπορική διακίνηση σε παγκόσμιο επίπεδο. Το πλαίσιο των κανόνων που έχουν συμφωνηθεί και η διατήρησή τους προς αποφυγή ανισοτήτων αλλά και η εξασφάλιση θεμιτού ανταγωνισμού στο παγκόσμιο εμπόριο αποτελούν τη βάση της λειτουργίας του Οργανισμού.

1.3 Ερευνητικός σκοπός και στόχοι

Σκοπός αυτής της εργασίας είναι η μελέτη της λειτουργίας του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), ιδιαίτερα σε σχέση με τις δυναμικά αναπτυσσόμενες οικονομίες. Όπως θα εξετάσουμε παρακάτω, ο ρόλος των δυναμικά αναπτυσσόμενων οικονομιών και συγκεκριμένα της λεγόμενης BRIC στον ΠΟΕ αποτελεί ίσως το σημαντικότερο ζήτημα στη σύγχρονη λειτουργία του. Η μελέτη αυτή θα εξετάσει την λειτουργία του ΠΟΕ σε σχέση με την απελευθέρωση και προώθηση του εμπορίου σε παγκόσμια κλίμακα. Ιδιαίτερα όμως θα μελετήσει το ρόλο των αναπτυσσόμενων οικονομιών στον Οργανισμό. Ο ρόλος των αναπτυσσόμενων οικονομιών αποτελεί ένα σημαντικό στοιχείο της σύγχρονης οικονομικής και πολιτικής θεωρίας. Η

ενίσχυση των συγκεκριμένων χωρών στην κατανομή πλούτου από τις ισχυρότερα οικονομικές χώρες, με στόχο την εξασφάλιση της βιωσιμότητας αυτών των χωρών φαίνεται να αποτελεί βασικό στοιχείο της λειτουργίας του ΠΟΕ.

2. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (ΠΟΕ)

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου (World Trade Organization – WTO) αποτελεί την βάση του συστήματος που ορίζει το διεθνές εμπόριο και τους κανόνες που το διέπουν. Με έδρα του τη Γενεύη, χρησιμεύει ως πλατφόρμα για πολυμερείς εμπορικές διαπραγματεύσεις και παρέχει το κανονιστικό πλαίσιο που εγγυάται ότι τα μέλη του τηρούν τους κανόνες που ο Οργανισμός έχει αποφασίσει και συμφωνήσει. Στους μηχανισμούς αυτούς περιλαμβάνεται και η διαδικασία διευθέτησης των διαφορών (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

«Στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης της οικονομίας, ο ΠΟΕ είναι εύλογα ο κατ' εξοχήν αρμόδιος οργανισμός για την κατάργηση των εμποδίων στο εμπόριο, για τη θέσπιση και την επιβολή ενός παγκόσμιου κανονιστικού συστήματος και για την εναρμόνισή του με τους κανόνες άλλων πολυμερών οργανισμών» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Είναι ο μοναδικός διεθνής οργανισμός που ελέγχει το εμπόριο αγαθών και υπηρεσιών και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας μεταξύ των μελών του.

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου συστάθηκε στις αρχές του 1995. Η Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT) θεωρείται ο προκάτοχος

του Οργανισμού και χρονολογείται από τη δεκαετία του 1940. Ο Οργανισμός το 2002 αποτελούνταν από 144 χώρες το οποίο αντιπροσωπεύει το 90% του παγκόσμιου εμπορίου. Από το 2001 η Κίνα και η Ταϊβάν συμμετέχουν στον Οργανισμό. Σήμερα ο Οργανισμός αριθμεί 153 μέλη. Ο Οργανισμός προωθεί την διαπραγμάτευση συμφωνιών ανάμεσα στα κράτη μέλη. Οι διαπραγματεύσεις συνήθως διαρκούν πολλά έτη καθώς έχει αποδειχθεί δύσκολο οι χώρες να έρθουν σε συμφωνία για ορισμένα ζητήματα. Τις διαπραγματεύσεις αυτές, οι οποίες οδηγούν σε συμφωνίες αναφέρουμε ως «γύρους». Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι ο γύρος που άρχισε το 2001 και ονομάζεται «Αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα» (Chadha et al, 2000: 1 επίσης Mattoo, 2000).

Στόχος του ΠΟΕ είναι όπως έχουμε ήδη αναφέρει σε γενικές γραμμές η φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου αλλά και η εξασφάλιση του κανονιστικού πλαισίου το οποίο έχει συμφωνηθεί από τις χώρες. Η ανάγκη σύστασης ενός τέτοιου οργανισμού σχετίζεται με την αξία του εμπορίου σε παγκόσμιο επίπεδο. Το εμπόριο δεν αποτελεί μια απλή διαδικασία κατά την οποία διάφορα προϊόντα και υπηρεσίες μετακινούνται από χώρα σε χώρα. Το εμπόριο, και ιδιαίτερα μέσα από την παγκοσμιοποίηση και την απελευθέρωση των αγορών, έχει γίνει ένα σημαντικό εργαλείο για την ανάπτυξη και ενίσχυση των εθνικών οικονομιών. Το εμπόριο είναι ταυτόχρονα ένα σημαντικό όπλο με το οποίο οι χώρες μετρούν την οικονομική τους πορεία αλλά και ισχύ σε παγκόσμιο επίπεδο. Η δύναμη που μπορεί να προσφέρει το εμπόριο στην οικονομία μιας χώρας, αλλά και στη θέση της στο παγκόσμιο στερέωμα το έχουν αναγάγει σε ένα ιδιαίτερα σημαντικό θέμα.

Με στόχο την ενίσχυση του εμπορίου σε παγκόσμια κλίμακα, αλλά και με στόχο την αποφυγή κατάχρησης εξουσίας από χώρες που απολαμβάνουν τα οφέλη του εμπορίου, έγινε σύντομα φανερό πως είναι απαραίτητο να θεσπιστεί ένας διεθνής οργανισμός με τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων κρατών, για την προάσπιση της εμπορικής δραστηριότητας. Τα κράτη όπως έχουμε ήδη αναφέρει δεν είναι σε θέση μονομερώς ή διμερώς να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που προέρχονται από την απελευθέρωση του εμπορίου και την παγκοσμιοποίηση.

Η σύσταση του ΠΟΕ ξεκίνησε έτσι όπως αναφέραμε από την Γενική Συμφωνία Δασμών και Εμπορίου (GATT). Η συμφωνία αυτή είναι το αποτέλεσμα οκτώ διαφορετικών γύρων διεθνών διαπραγματεύσεων και βασικό της επίτευγμα είναι πως έχει οδηγήσει στην προοδευτική κατάργηση των δασμών και άλλων εμποδίων στο εμπόριο κατά τα τελευταία 50 έτη. Τις συμφωνίες αυτές έχουν διαπραγματευτεί οι κυβερνήσεις των χωρών που συμμετείχαν με στόχο την εξασφάλιση και προώθηση ενός «κατανοητού, αξιόπιστου κανονιστικού πλαισίου για τους εισαγωγείς και εξαγωγείς ανά τον κόσμο, που τους επιτρέπει να ασκούν τις δραστηριότητές τους με τη βεβαιότητα ότι δεν θα υπάρξουν απότομες, απρόβλεπτες μεταβολές πολιτικής» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Ο ΠΟΕ αποτελεί μια διεύρυνση της συμφωνίας GATT καθώς ξεφεύγει από την ρύθμιση του εμπορίου των αγαθών και προχωρά στη ρύθμιση της αγοράς υπηρεσιών όπως η γεωργία και η υφαντουργία.

2.1 Οι Στόχοι Ίδρυσης του ΠΟΕ

Σήμερα, σε γενικές γραμμές μπορούμε να ορίσουμε τους στόχους του ΠΟΕ ως τους εξής:

- «διαχείριση των εμπορικών συμφωνιών του ΠΟΕ,
- δημιουργία πλατφόρμας για συζητήσεις και διαπραγματεύσεις πάνω σε θέματα εμπορικής πολιτικής,
- διευθέτηση και επίλυση εμπορικών διαφορών,
- παρακολούθηση των εθνικών εμπορικών πολιτικών,
- παροχή τεχνικής βοήθειας και κατάρτισης στις αναπτυσσόμενες χώρες,
- συνεργασία με άλλους διεθνείς οργανισμούς» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Η συμμετοχή ολοένα και περισσότερων κρατών στις διαπραγματεύσεις αυτές και τις συμφωνίες, αλλά και μετέπειτα στον ΠΟΕ, γίνεται αντιληπτό πως είναι σημαντική για την διασφάλιση τόσο του κανονιστικού πλαισίου όσο και της ομαλής και αδιάκοπτης εμπορικής διακίνησης. Όσο περισσότερα μέλη υπάρχουν τόσο αποτελεσματικότεροι θα είναι οι κανόνες και η λειτουργία του ΠΟΕ. Η ανάγκη και αξία της διεύρυνσης της λειτουργίας του ΠΟΕ φάνηκε με τις διαπραγματεύσεις τόσο για την συμμετοχή της Κίνας όσο και για την συμμετοχή της Ρωσίας. Όπως θα εξετάσουμε παρακάτω, ο ρόλος των δυναμικά αναπτυσσόμενων χωρών και συγκεκριμένα της λεγόμενης BRIC στον ΠΟΕ αποτελεί ίσως το σημαντικότερο ζήτημα στη σύγχρονη λειτουργία του.

Η συνεργασία του ΠΟΕ με άλλους οργανισμούς αποτελεί επίσης ένα σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για παράδειγμα αποτελεί ένα βασικό σύμμαχο του ΠΟΕ, καθώς και η ίδια η Ε.Ε. στοχεύει στην προώθηση της απελευθέρωσης του εμπορίου και της ενίσχυσης της ανταγωνιστικότητας. Οι δύο δυνάμεις έχουν συχνά συνεργαστεί με στόχο την ενίσχυση του εμπορίου. Για την Ε.Ε. η συνεργασία της με τον ΠΟΕ κρίνεται ιδιαίτερα σημαντική. Το έργο που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του ΠΟΕ αποσκοπεί για παράδειγμα:

- «στο άνοιγμα των αγορών εμπορευμάτων και υπηρεσιών και στην ελευθέρωση των επενδύσεων σύμφωνα με σαφείς κανόνες και χρονοδιάγραμμα που να μπορούν να εφαρμόσουν όλες οι χώρες·
- στη δημιουργία ενός ανοιχτότερου, πιο υπεύθυνου και αποτελεσματικού ΠΟΕ με την καθιέρωση συζητήσεων με άλλες ομάδες και οργανισμούς·
- στη συμμετοχή των αναπτυσσόμενων οικονομιών στη διαδικασία λήψεως αποφάσεων του ΠΟΕ, πράγμα που θα τις βοηθήσει να ενσωματωθούν στην παγκόσμια οικονομία» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Ο ΠΟΕ όπως έχουμε αναφέρει ασχολείται με τη διασφάλιση του εμπορίου σε όλο το εύρος του. Πριν προχωρήσουμε στην ανάλυση του ρόλου του ΠΟΕ αλλά και της συμμετοχής των δυναμικά αναπτυσσόμενων χωρών σε αυτόν είναι χρήσιμο να αναφερθούμε στις βασικές κατηγορίες προϊόντων την διακίνηση των οποίων στοχεύει να προστατεύσει και να προωθήσει το ΠΟΕ. Τα προϊόντα αυτά χωρίζονται σε τέσσερις βασικές κατηγορίες και αποτελούν

αντικείμενο συναλλαγών ή διακινούνται από χώρα σε χώρα. Τα τέσσερα προϊόντα είναι τα εξής:

- *«Εμπορεύματα:* ο όρος καλύπτει όλα τα υλικά αγαθά, όπως τα τρόφιμα, τα είδη ένδυσης, οι πρώτες ύλες και τα μηχανήματα.
- *Υπηρεσίες:* ο όρος καλύπτει ότι έχει σχέση με τον τουρισμό, τις τράπεζες και τις τηλεπικοινωνίες.
- *Πνευματική ιδιοκτησία:* ο όρος καλύπτει το εμπόριο και τις επενδύσεις στον τομέα των ιδεών και της δημιουργικότητας: δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, βιομηχανικός σχεδιασμός, καλλιτεχνικά δικαιώματα κλπ.
- *Ξένες άμεσες επενδύσεις (ΞΑΕ):* αυτό σημαίνει ότι μια εταιρεία μιας χώρας αγοράζει ή ιδρύει εταιρεία σε άλλη χώρα. Οι επενδύσεις αυτές είναι μια εναλλακτική λύση για το εμπόριο και αποτελούν σημαντικό στοιχείο της «παγκοσμιοποίησης». Στην έννοια αυτή δεν συμπεριλαμβάνονται οι επενδύσεις καθαρά χρηματοοικονομικού χαρακτήρα, δηλαδή οι περιπτώσεις που ο κάτοχος του κεφαλαίου δεν έχει άμεση επιρροή στη λειτουργία της εταιρείας στην οποία έχει μετοχές» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Ένα σημαντικό στοιχείο της λειτουργίας του ΠΟΕ, όπως και σε κάθε πολυμερή συμφωνία, είναι η επίλυση των διαφορών που μπορεί να προκύψουν. Η λειτουργία του ΠΟΕ αλλά και εξασφάλιση των κανόνων και συμφωνιών βασίζονται στην ύπαρξη ενός συστήματος το οποίο ενισχύει την επίλυση διαφορών ανάμεσα στις χώρες. «Το όργανο επίλυσης των διαφορών αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του ΠΟΕ γιατί έτσι δίνει στα κράτη μέλη του ΠΟΕ

τη βεβαιότητα ότι τηρούνται οι δεσμεύσεις και οι υποχρεώσεις που αναλήφθηκαν μετά από διαπραγματεύσεις» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών που προσφέρει ο Οργανισμός καθιερώθηκε επίσης το 1995 και προσφέρει το βασικό πλαίσιο το οποίο μπορούν να χρησιμοποιήσουν τα μέλη για να εξασφαλίσουν τα δικαιώματα που έχουν αποκτήσει στο πλαίσιο πολυμερών εμπορικών συμφωνιών. Ο μηχανισμός επίλυσης διαφορών ορίζει πως «οι χώρες μέλη του ΠΟΕ δεν επιτρέπεται να προβαίνουν σε αντίποινα μεταξύ τους για υποτιθέμενη παραβίαση των συμφωνημένων κανόνων. Αντίθετα, τα μέλη έχουν όλα το δικαίωμα να επιδιώξουν αποζημίωση μέσω του ΠΟΕ εάν θεωρήσουν ότι ένας από τους εμπορικούς τους εταίρους παραβιάζει τους κανόνες. Κατ' αυτόν τον τρόπο, ο μηχανισμός προστατεύει τα ασθενέστερα μέλη από αυθαίρετες ή μονομερείς ενέργειες των ισχυρότερων» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Οι διαδικασίες για τη επίλυση των διαφορών που μπορεί να προκύψουν προωθούν την επίλυση τους μέσα από τη διαδικασία των διαβουλεύσεων. Εάν οι διαβουλεύσεις αποτύχουν, ειδικές ομάδες εμπειρογνομόνων λαμβάνουν αποφάσεις σε σχέση με το ζήτημα, οι οποίες στη συνέχεια εγκρίνονται ή απορρίπτονται από όλα τα μέλη του ΠΟΕ. Όλα τα μέλη του ΠΟΕ, τόσο οι αναπτυσσόμενες χώρες όσο και οι περισσότερο ανεπτυγμένες χώρες, τείνουν να χρησιμοποιούν ολοένα περισσότερο αυτόν το μηχανισμό, πράγμα που συντελεί στο πραγματικό άνοιγμα της αγοράς. Αν και το σύστημα επίλυσης διαφορών φαίνεται να είναι δημοφιλές, έχει συχνά συζητηθεί το ζήτημα της βελτίωσης της διαδικασίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση για παράδειγμα έχει αναφερθεί στην ανάγκη να γίνει το σύστημα ταχύτερο και περισσότερο

άμεσο (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Επιπλέον έχουν γίνει και αναφορές στο ζήτημα των κυρώσεων το οποίο φαίνεται πως θα πρέπει να επαναπροσδιοριστεί.

Η λειτουργία του ΠΟΕ έχει συνδεθεί τα τελευταία χρόνια με έντονες αρνητικές κριτικές. Έχει συχνά ασκηθεί κριτική σε σχέση με ζητήματα διαφάνειας που σχετίζονται με τη λειτουργία του Οργανισμού, καθώς πολλές από τις συνεδριάσεις γίνονται κεκλεισμένων των θυρών. Επιπλέον, πολλοί μελετητές έχουν κάνει λόγο για μια ισχυροποίηση της δύναμης του Οργανισμού αλλά και για φόβους πιθανής κατάχρησης αυτής της εξουσίας.

2.2 Σύγχρονα Ζητήματα στη Λειτουργία του ΠΟΕ – Πνευματική Ιδιοκτησία

Η λειτουργία του ΠΟΕ έχει τα τελευταία χρόνια έρθει αντιμέτωπη με συζητήσεις που αφορούν συγκεκριμένα ζητήματα της εμπορικής δραστηριότητας όπως η πνευματική ιδιοκτησία. Η εξάπλωση του διαδικτύου αλλά και γενικότερα της κοινωνίας της πληροφορίας έχει προκαλέσει διάφορα ζητήματα σε σχέση με την προστασία και την προώθηση της πνευματικής ιδιοκτησίας και της τεχνολογίας. Η διακυβέρνηση της τεχνολογίας αλλά και η ταυτόχρονη προώθηση του πολιτισμού μέσα από την τεχνολογία φαίνεται να αποτελούν τη βάση στο ζήτημα της πνευματικής ιδιοκτησίας. Στο ζήτημα αυτό σημαντικό ρόλο φαίνεται να παίζουν οι BRIC χώρες. Στην Κίνα για παράδειγμα το ζήτημα της διακυβέρνησης του διαδικτύου αλλά και οι διάφοροι κυβερνητικοί περιορισμοί που έχουν τεθεί αποτελούν ένα βασικό τμήμα των

πολιτικών συζητήσεων. Από την άλλη, η Ινδία αναδεικνύεται σε μια πολύ ισχυρή δύναμη στον τομέα της κοινωνίας της πληροφορίας. Τέλος, η τεχνολογία και η καινοτομία έχουν δείξει πως μπορεί να προσφέρουν σημαντικά οφέλη σε ασθενέστερες ομάδες και πληθυσμούς και συνεπώς η θεωρητική ανάλυση της πνευματικής ιδιοκτησίας τίθεται σε νέα βάση.

Η αναγνώριση της σημασίας του ζητήματος έρχεται από διάφορες πλευρές. Η Διακήρυξη της Γενεύης για το Μέλλον της Πνευματικής Ιδιοκτησίας από μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας αλλά και από θεωρητικούς και μελετητές προς τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας (WIPO) το 2004, αναφέρει για παράδειγμα πως η «ανθρωπότητα αντιμετωπίζει μια παγκόσμια κρίση σχετικά με τη διακυβέρνηση της γνώσης, της τεχνολογίας και του πολιτισμού» (WIPO, 2004). Η κρίση αυτή εκδηλώνεται με πολλούς τρόπους. Πιο συγκεκριμένα:

- «Χωρίς πρόσβαση σε βασικά φάρμακα, πολλοί υποφέρουν και πεθαίνουν.
- Ηθικά απαράδεκτη ανισότητα στην πρόσβαση στην εκπαίδευση, τη γνώση και την τεχνολογία υπονομεύει την ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή.
- Πρακτικές αθέμιτου ανταγωνισμού στον τομέα της οικονομίας της γνώσης επιφέρουν τεράστιες οικονομικές επιβαρύνσεις στους καταναλωτές και καθυστερούν την καινοτομία.
- Συγγραφείς, καλλιτέχνες και εφευρέτες αντιμετωπίζουν υπερβολικά εμπόδια στο να συμπορευτούν με την καινοτομία.

- Η συγκεντρωμένη κατοχή και έλεγχος της γνώσης, της τεχνολογίας, των βιολογικών πηγών και του πολιτισμού βλάπτει την ανάπτυξη, την πολυμορφία και τους δημοκρατικούς θεσμούς.
- Τεχνολογικά μέτρα που σχεδιάστηκαν για την επιβολή των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε ψηφιακά περιβάλλοντα, απειλούν τις βασικές εξαιρέσεις από τη νομοθεσία για την πνευματική ιδιοκτησία που αφορούν σε άτομα με αναπηρίες, βιβλιοθήκες, εκπαιδευτικούς, συγγραφείς και καταναλωτές και υπονομεύουν τα δικαιώματα του ατόμου και την ελευθερία.
- Μηχανισμοί-κλειδιά που σχεδιάστηκαν για την αποζημίωση και την υποστήριξη του έργου των δημιουργικών ατόμων και κοινοτήτων είναι άδικοι και για τα ίδια δημιουργικά άτομα, αλλά και για τους καταναλωτές.
- Ιδιωτικά συμφέροντα σφετερίζονται τα κοινωνικά και δημόσια αγαθά και κρατούν δέσμιο το δημόσιο τομέα» (WIPO, 2004).

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας τονίζει πως «υπάρχουν καταπληκτικές και πολλά υποσχόμενες καινοτομίες στην πληροφόρηση, τις ιατρικές και άλλες σημαντικές τεχνολογίες, καθώς επίσης και στα κοινωνικά κινήματα και τα επιχειρηματικά μοντέλα» (WIPO, 2004). Το ενδιαφέρον για την προώθηση της «τεχνολογίας και της καινοτομίας ως μοντέλα παροχής οικονομικών κινήτρων για τις επιστήμες και την τεχνολογία που διευκολύνουν τη διαδοχική και συνεχόμενη καινοτομία και παρακάμπτουν τη μονοπωλιακή κατάχρηση, έχει ανανεωθεί» (WIPO, 2004). Σε αυτό το πλαίσιο, το 2001, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου δήλωσε για

παράδειγμα πως οι χώρες μέλη του πρέπει να «προωθήσουν την πρόσβαση όλων των ανθρώπων στα φάρμακα» (WIPO, 2004).

Η Συνθήκη του 1967 που οδήγησε στην ίδρυση του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας στόχευε στην ενίσχυση και την προστασία της δημιουργικότητας. Η αξία της πνευματικής δραστηριότητας αλλά και της τεχνολογίας και της καινοτομίας αναγνωρίστηκε πολύ νωρίς. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας έγινε μέρος του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών στη δεκαετία του 1970, με στόχο να «λάβει τα κατάλληλα μέτρα για την προώθηση της πνευματικής δραστηριότητας και να διευκολύνει τη μεταφορά της τεχνολογίας στις αναπτυσσόμενες χώρες προκειμένου να επιταχυνθεί η οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική ανάπτυξη» (WIPO, 2004). Από νωρίς έγινε λοιπόν εμφανές πως η τεχνολογία και η καινοτομία αποτελούν βασική παράμετρο της εμπορικής δραστηριότητας, και μπορούν να ωφελήσουν στην οικονομική και κοινωνική πρόοδο.

Αν και η συμμετοχή του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας άγγιξε σωστά το θέμα από θεωρητική πλευρά, στην πράξη έχει κατηγορηθεί πως οδήγησε στη δημιουργία ενός μονοπωλιακού καθεστώτος. «Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας υιοθέτησε μια πολιτική δημιουργίας και διεύρυνσης μονοπωλιακών προνομίων, συχνά χωρίς να λαμβάνει υπόψη του τις συνέπειες. Η συνεχής διεύρυνση των προνομίων αυτών και των μηχανισμών επιβολής τους οδήγησε σε σοβαρό κοινωνικό και οικονομικό κόστος και έχει παρεμποδίσει και απειλήσει αξιόλογες προσπάθειες δημιουργικότητας και καινοτομίας» (WIPO, 2004).

Στην Διακήρυξη της Γενεύης οι ακαδημαϊκοί και θεωρητικοί που συμμετείχαν θεωρούν πως ο «Οργανισμός πρέπει να ωθήσει τα μέλη του προς την κατανόηση των πραγματικών οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων που έχει η υπέρμετρη προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων και της σημασίας επίτευξης μιας ισορροπίας μεταξύ του δημόσιου τομέα και του ανταγωνισμού από τη μια πλευρά και του τομέα των πνευματικών δικαιωμάτων από την άλλη» (WIPO, 2004).

Συνεχίζοντας στην Διακήρυξη, δηλώνουν πως δεν ζητούν από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Πνευματικής Ιδιοκτησίας να εγκαταλείψει τις προσπάθειες για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας ούτε να εγκαταλείψει τις προσπάθειες που καταβάλει για την εναρμόνιση και βελτίωση του σχετικού νομικού πλαισίου. «Αλλά επιμένουμε στο ότι ο Οργανισμός θα πρέπει να εργαστεί κάτω από ένα ευρύτερο πλαίσιο από αυτό που περιγραφόταν στη συνθήκη του 1974 με τα Ηνωμένα Έθνη και να αποκτήσει μια πιο ισορροπημένη και ρεαλιστική άποψη των κοινωνικών οφελών και του κόστους που έχουν τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας ως εργαλείο – αλλά όχι μοναδικό εργαλείο - για την υποστήριξη της δημιουργικής πνευματικής δραστηριότητας» (WIPO, 2004).

Συνοψίζοντας τις απόψεις τους, τονίζουν πως ο Παγκόσμιος Οργανισμός Πνευματικής Ιδιοκτησίας πρέπει να επιδιώξει ώστε να προωθήσει «μια πιο ισορροπημένη άποψη των ωφελημάτων της εναρμόνισης και της διαφορετικότητας και να επιδιώκει την επιβολή της παγκόσμιας ομοιομορφίας μόνον όταν αυτή πραγματικά είναι προς όφελος όλης της ανθρωπότητας» (WIPO, 2004). Η απόλυτη προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων χωρίς

να υπάρχει διαχωρισμός για τις ανάγκες συγκεκριμένων περιοχών και χωρών μπορεί μόνο να οδηγήσει «σε άδικα και καταπιεστικά αποτελέσματα για τις χώρες που αγωνίζονται να καλύψουν τις πιο βασικές ανάγκες των πολιτών τους» (WIPO, 2004).

Το ζήτημα για την προώθηση εξατομικευμένων αναγκών έχει αναγνωριστεί από τις ίδιες τις αναπτυσσόμενες χώρες και το επιχείρημα αυτό έχει κατατεθεί από την Αργεντινή και τη Βραζιλία. Η προώθηση τέτοιων εξατομικευμένων αναγκών θα μπορούσε να ενισχύσει την δημιουργία ενός περιβάλλοντος το οποίο θα υποστηρίζει τόσο την καινοτομία και την τεχνολογία όσο και την πνευματική ιδιοκτησία (Finger and Nogues, 2002 Mattoo, 2000). Αυτό τονίζεται πως μπορεί να γίνει μόνο αν ο Οργανισμός ξεφύγει από την ανάγκη της αυστηρής και αποτελεσματικής προστασίας ενάντια στην πνευματική ιδιοκτησία περικλείοντας «τις έννοιες της ισορροπίας, της καταλληλότητας και της τόνωσης τόσο των ανταγωνιστικών, όσο και των συνεργατικών μοντέλων δημιουργικής δραστηριότητας στα πλαίσια εθνικών, περιφερειακών και διεθνών συστημάτων καινοτομίας» (WIPO, 2004).

Κλείνοντας με την διακήρυξη, τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας καλούν για μια ριζική αναμόρφωση των προγραμμάτων τεχνικής βοήθειας του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας. Η αναμόρφωση αυτή θα πρέπει να ενσωματώνει τις αναπτυσσόμενες χώρες σε σχέση με το εμπόριο και την πνευματική ιδιοκτησία. Συγκεκριμένα, οι αναπτυσσόμενες χώρες πρέπει να αποκτήσουν τα εργαλεία για την εφαρμογή της Διακήρυξης του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (World Trade Organization - WTO) στη

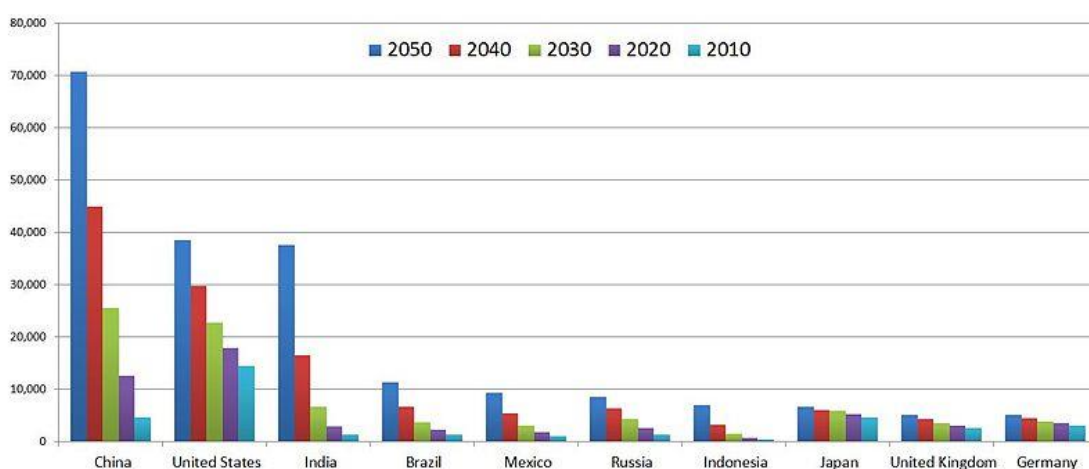
Doha του Κατάρ, σχετικά με τα Ζητήματα Πνευματικής Ιδιοκτησίας που άπτονται του Εμπορίου (Trade Related Aspects of Intellectual Property Rights – TRIPS) και τη Δημόσια Υγεία και να χρησιμοποιήσουν στο έπακρο τις εναλλακτικές δυνατότητες που προσφέρει η συνθήκη TRIPS για την προώθηση της πρόσβασης όλων στα φάρμακα» (WIPO, 2004). Είναι βασικό ο Οργανισμός να στραφεί στην ενίσχυση των αναπτυσσόμενων χωρών σε ζητήματα του εμπορίου που άπτονται της πνευματικής ιδιοκτησίας και συγκεκριμένα να διευθετήσει τα «θέματα που σχετίζονται με τους περιορισμούς [των δικαιωμάτων των δημιουργών] και τις εξαιρέσεις [από την καταβολή της νόμιμης αποζημίωσης στους δημιουργούς] όσον αφορά στις ευρεσιτεχνίες και την πνευματική ιδιοκτησία προς όφελος της δικαιοσύνης, της ανάπτυξης και της καινοτομίας» (WIPO, 2004).

3. Οι Δυναμικά Αναπτυσσόμενες Χώρες

Το σύγχρονο οικονομικό και πολιτικό κλίμα προσφέρει κάποια σημαντικά στοιχεία σε σχέση με τη θέση των παλαιότερων «ισχυρών» δυνάμεων και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Οι πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις τα τελευταία χρόνια έχουν φανερώσει την αλλαγή στο ισχύον τοπίο, κυρίως μέσα από την ανάδειξη νέων δυνάμεων στην παγκόσμια πολιτική και οικονομική σκηνή. Τα οικονομικά στοιχεία δείχνουν την ραγδαία άνοδο των δυναμικά αναπτυσσόμενων χωρών και ιδιαίτερα των λεγόμενων BRIC.

Ο όρος BRIC ξεκίνησε να χρησιμοποιείται το 2001 σε ένα άρθρο το οποίο εξέταζε την άνοδο των αναπτυσσόμενων χωρών στο παγκόσμιο οικονομικό

στερέωμα. Ο όρος είναι ακρωνύμιο και εκπροσωπεί τα αρχικά της Βραζιλίας, Ρωσίας, Ινδίας και Κίνας (Brazil, Russia, India, China). Η άνοδος των χωρών αυτών ολοένα και περισσότερο στον εμπορικό και επιχειρηματικό κόσμο φαίνεται πως δημιουργεί νέα δεδομένα σε παγκόσμιο επίπεδο. Για παράδειγμα, τα στοιχεία δείχνουν πως μέχρι το 2027 οι χώρες BRIC θα έχουν ξεπεράσει σε οικονομική δύναμη το G7.

Πηγή: Wikipedia

Η δύναμη των δυναμικά αναπτυσσόμενων χωρών φαίνεται με βάση τα τελευταία οικονομικά στοιχεία. Στον τομέα των εξαγωγών και των συγχωνεύσεων για παράδειγμα οι χώρες BRIC έχουν προχωρήσει τα τελευταία χρόνια σε σημαντικές κινήσεις. «Με την Κίνα να προπορεύεται σαφώς και την Ινδία και τη Ρωσία να ακολουθούν, οι δυναμικά αναπτυσσόμενες οικονομίες πραγματοποίησαν συγχωνεύσεις και εξαγορές συνολικής αξίας 740,6 δισ. δολαρίων μέσα στους πρώτους 10 μήνες του 2010» (Καθημερινή, 2011).

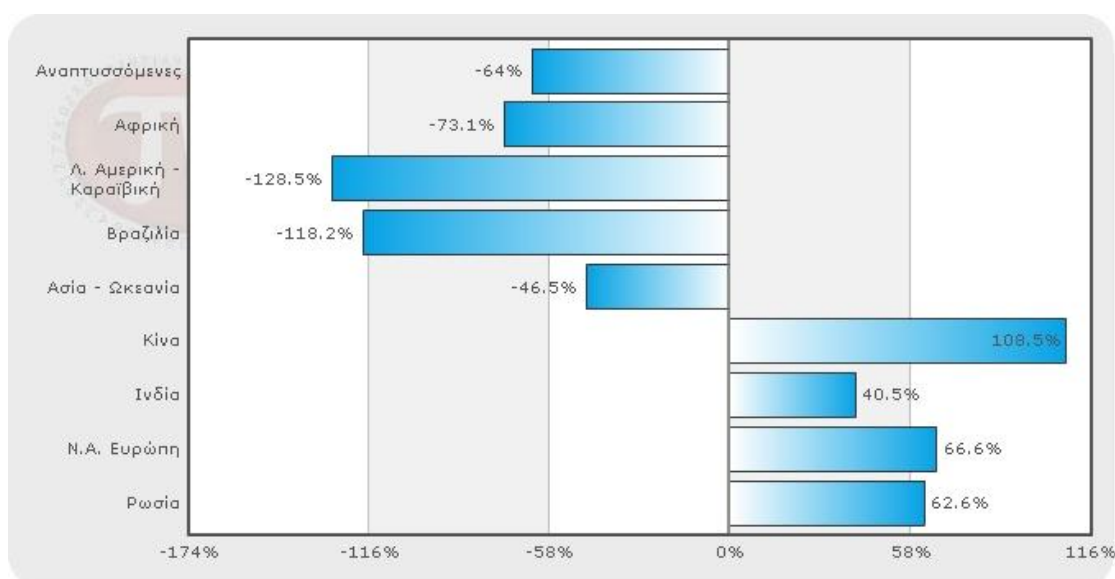
Οι εξαγορές αυτές δείχνουν την ενίσχυση της δύναμης των αναπτυσσόμενων χωρών σε σύγκριση με τα στοιχεία των τελευταίων χρόνων. «Ο όγκος συναλλαγών αντιπροσωπεύει αύξηση 64% σε σύγκριση με το αντίστοιχο ποσό των 451,4 δισ. δολαρίων στο οποίο ανήλθε η ίδια δραστηριότητά τους μόλις ένα χρόνο νωρίτερα. Σύμφωνα με την ίδια εταιρεία, στη διάρκεια του 2010 οι επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών πραγματοποίησαν τη μία στις τρεις συμφωνίες συγχώνευσης ή εξαγοράς παγκοσμίως, ενώ μόλις πέντε χρόνια νωρίτερα, το 2005, το μερίδιό τους δεν υπερέβαινε τη μία στις επτά συμφωνίες» (Καθημερινή, 2011).

Η ανάπτυξη αυτή από οικονομική και εμπορική σκοπιά φαίνεται να δείχνει τις προθέσεις των αναπτυσσόμενων οικονομιών. Οι επιχειρήσεις των αναπτυσσόμενων χωρών επιδεικνύουν επίσης μια αυξανόμενη τάση για την απόκτηση μεριδίου κυρίως στην αγορά των ανεπτυγμένων οικονομιών και στη Δύση. Πρώτες στο στόχο είναι κυρίως οι επιχειρήσεις στην Αμερική αλλά και στη Βρετανία και την Ιταλία. Σύμφωνα με συγκεκριμένα στοιχεία ερευνών των «Dealogic και Thomson Reuters, αμερικανικές ήταν οι επιχειρήσεις που αποτέλεσαν τον στόχο του 19,3% των εξαγορών από επιχείρηση αναπτυσσόμενης οικονομίας, ιταλικές ήσαν στόχος του 17% των εξαγορών και βρετανικές, στόχος του 15,5% των εξαγορών» (Καθημερινή, 2011).

Η εξέλιξη στον τομέα των εξαγορών δυτικών επιχειρήσεων προσφέρει διάφορα παραδείγματα. Μερικά πρόσφατα παραδείγματα ήταν η εξαγορά του ιταλικού οίκου μόδας Cerruti από την κινεζική εταιρεία Trinity που ανακοινώθηκε τον Δεκέμβριο, η εξαγορά της σουηδικής αυτοκινητοβιομηχανίας Volvo από την κινεζική Geely τον Μάρτιο του 2010 και το 2009 των εμβληματικών αυτοκινητοβιομηχανιών οχημάτων πολυτελείας

Jaguar Land Rover από την ινδική Tata Motors. Εξ ίσου ηχηρή, όμως, ήταν το 2008 η εξαγορά της Imperial Energy του Ομίλου Exxon Mobil από τις ινδικές Indian Oil και Natural Gas Corp, αλλά και το 2007 η εξαγορά της ελβετικής Addax Petroleum από την κινεζική Sinopec (Καθημερινή, 2011). Από τα παραδείγματα αυτά βλέπουμε πως οι εξαγορές καλύπτουν ένα ευρύ επιχειρηματικό φάσμα και πως οι αναπτυσσόμενες χώρες έχουν μπει δυναμικά σε όλες σχεδόν τις αγορές.

Παρ' όλη τη δράση των ανεπτυγμένων χωρών είναι σημαντικό να τονίσουμε πως «η Κίνα προσείλκυσε το 19,5% των εξαγορών παγκοσμίως, η Βραζιλία το 13,1%, η Ρωσία το 6,4% και η Ινδία το 6,2%. Σύμφωνα με στοιχεία της εταιρείας Thomson Reuters, στο 34% των συμφωνιών συγχώνευσης ή εξαγοράς παγκοσμίως συμμετείχε είτε ως αγοραστής είτε ως στόχος εξαγοράς επιχείρηση αναπτυσσόμενης χώρας. Το αντίστοιχο ποσοστό το 2007 ήταν μόλις 15%» (Καθημερινή, 2011).

Πηγή Δημοσίευσης: Έντυπα / Καθημερινή
Ημ. Δημοσίευσης: 23-01-2010
Πηγή: Οργανισμοί / UNCTAD / Τράπεζες / ΤτΕ

Η εισροή κεφαλαίων και ο καταμερισμός πλούτου ως αποτέλεσμα αυτών των επιχειρηματικών κινήσεων προσφέρει σημαντικά στοιχεία σε σχέση με την οικονομική δύναμη των αναπτυσσόμενων χωρών. Για παράδειγμα, τον Δεκέμβριο του 2011 «τα συναλλαγματικά διαθέσιμα της Κίνας εκτινάχθηκαν στο ιλιγγιώδες ποσό των 2,85 τρισ. δολαρίων, αντανακλώντας τη συνεχιζόμενη εισροή κερδοσκοπικών κεφαλαίων στον ασιατικό οικονομικό γίγαντα. Οικονομικοί αναλυτές συσχετίζουν αυτή τη συσσώρευση «καυτού» χρήματος στην Κίνα με την προθυμία της να επενδύσει σε χρέος των περιφερειακών οικονομιών της Ευρωζώνης.

Εδώ και χρόνια, άλλωστε, η Κίνα προσπαθεί να διαφοροποιήσει το χαρτοφυλάκιό της και να στραφεί περισσότερο στο ευρώ, περιορίζοντας τις τοποθετήσεις σε δολάριο» (Καθημερινή, 2010). Σύμφωνα με οικονομικές εκτιμήσεις μόνον για να διατηρήσει η Κίνα την τρέχουσα σύνθεση του χαρτοφυλακίου της θα πρέπει τοποθετεί τουλάχιστον 125 δισ. δολάρια μηνιαίως σε ευρωπαϊκά περιουσιακά στοιχεία.

Η δύναμη των κεφαλαίων στην Κίνα αλλά και η άνοδος της χώρας από οικονομική και βεβαίως και πολιτική σκοπιά αποτυπώνεται στο γεγονός πως η Κίνα φαίνεται πλέον διατεθειμένη να προωθήσει μια περισσότερο εκτεταμένη χρήση του γουάν σε διεθνές επίπεδο. Πρόσφατα, η Τράπεζα της Κίνας επέτρεψε στους πελάτες των κινεζικών τραπεζών να διαπραγματεύονται γουάν εκτός του χρηματιστηρίου του Χονγκ Κονγκ. «Το υποκατάστημα που διατηρεί στη Νέα Υόρκη η μεγαλύτερη κινεζική τράπεζα δίνει έτσι τη δυνατότητα σε εταιρείες και άτομα να πωλούν γουάν μέσω λογαριασμών σε υποκαταστήματα στις ΗΠΑ. Τόνισε, όμως, πως παράλληλα μπορούν να κάνουν το ίδιο μέσω των δυτικών τραπεζών» (Καθημερινή, 2010). Αν και οι

κινήσεις αυτές κρίνονται από διεθνείς αναλυτές ως ήσσονος σημασίας δείχνουν την σημαντική αλλαγή στο παγκόσμιο οικονομικό χάρτη, και την πιθανή επαναδιαπραγμάτευση που θα πρέπει να ακολουθήσει τα επόμενα χρόνια, καθώς οι νέοι παίκτες θα δραστηριοποιούνται ολοένα και πιο ενεργά.

3.1 Η Δράση των Ανεπτυγμένων Χωρών Σήμερα

Αξίζει να σημειωθεί πως αν και οι αναπτυσσόμενες χώρες δραστηριοποιούνται έντονα στον τομέα των εξαγωγών οι ΗΠΑ διατηρούν πάντα την πρώτη θέση παγκοσμίως στις εξαγωγές επιχειρήσεων, με τις αμερικανικές επιχειρήσεις να πραγματοποιούν το 25% των εξαγωγών παγκοσμίως (Καθημερινή, 2011). Από την πλευρά των ΗΠΑ όμως, οι εξαγωγές στρέφονται κυρίως στη συγχώνευση με επιχειρήσεις στις αναπτυσσόμενες χώρες.

Αν και το ζητούμενο της εργασίας είναι η μελέτη του ρόλου των αναπτυσσόμενων χωρών στον ΠΟΕ, αξίζει να σημειωθεί πως και από τις ανεπτυγμένες χώρες υπάρχει σημαντικό ενδιαφέρον. Οι ανεπτυγμένες οικονομίες αναμένουν από την μια την ενίσχυση των οικονομιών τους από την περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του εμπορίου και από το άνοιγμα νέων αγορών, από την άλλη όμως αναμένεται να δεχθούν πιέσεις βασικά στον τομέα του ανταγωνισμού. Έτσι είναι αναμενόμενο πολλές φορές οι ανεπτυγμένες χώρες να «μπλοκάρουν» τις διαπραγματεύσεις στην προσπάθειά τους να προασπίσουν τα ενδιαφέροντα και συμφέροντά τους (Bergsten, 2001: 2, επίσης Chadha et al, 2000: 2). Χαρακτηριστικά παραδείγματα αρνητικής νομοθεσίας με στόχο να προασπιστούν

συγκεκριμένα ενδιαφέροντα έχουμε δει από τις ΗΠΑ μετά τους Γύρους του Kennedy και του Τόκιο. Για τον Bergsten αυτό δεν είναι περίεργο καθώς οι ΗΠΑ είναι η σημαντικότερη δύναμη στον τομέα του εμπορίου και είναι αναμενόμενο να λειτουργεί αρνητικά απέναντι στην εξέλιξη νέων δυνάμεων στην παγκόσμια αγορά. Είναι σημαντικό όμως για τον Bergsten παρ' όλο το αρνητικό κλίμα να γίνουν οι κατάλληλες πολιτικές κινήσεις που θα επιτρέψουν την εξέλιξη και κίνηση του παγκόσμιου εμπορίου (Bergsten, 2001: 3).

Ο ραγδαίος ρυθμός ανάπτυξης που υπάρχει στις αναπτυσσόμενες οικονομίες έχει σαν αποτέλεσμα την αναζήτηση νέων αγορών με στόχο να αντιμετωπιστεί ο κορεσμός που παρατηρείται στον δυτικό κόσμο. Η είσοδος σε ταχύτερα αναπτυσσόμενες αγορές θεωρείται πως μπορεί να ενισχύσει την στασιμότητα που παρατηρείται στον ανεπτυγμένο κόσμο και να προσφέρει νέες δυνατότητες από πλευράς ανταγωνισμού (Chadha et al, 2000: 2).

Αν και οι χώρες που αποτελούν το G7 εξακολουθούν να απολαμβάνουν τη μερίδα του λέοντος στην παγκόσμια αγορά, αξίζει να τονιστεί πως παρατηρείται πλέον μια βέβαια μετατόπιση της οικονομικής ισχύος και ευημερίας από τις χώρες του G7 προς τις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Από άποψη αισιοδοξίας για την οικονομική τους πορεία σημαντική δύναμη φαίνεται να παρουσιάζουν η Κίνα, η Βραζιλία, η Ινδία και η Ρωσία.

Τα στοιχεία αυτά έρχονται να συμφωνήσουν με αντίστοιχες έρευνες που αφορούν τις οικονομικά ισχυρές χώρες, και οι οποίες δείχνουν αρνητικά στοιχεία. Για παράδειγμα, η δύναμη της Μ. Βρετανίας φαίνεται από τις αναλύσεις να εξασθενεί ολοένα και περισσότερο. Οι πλειοψηφία των αναλυτών πάντως φαίνεται να συμφωνεί με αυτά τα στοιχεία καθώς η

διαφοροποίηση της οικονομικής ισχύς μεταξύ ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών είναι πλέον βέβαιη. Κατά τον Άνταμ Μάινοτ, του BBC για παράδειγμα, υπάρχουν σημαντικές διαφορές μεταξύ των χωρών της BRIC (Βραζιλία, Ρωσία, Ινδία, Κίνα) και του G7 (ΗΠΑ, Καναδάς, Γερμανία, Γαλλία, Μ. Βρετανία, Ιταλία και Ιαπωνία) (Καθημερινή, 2010).

4. Η Συμμετοχή των Αναπτυσσόμενων Χωρών στον Παγκόσμιο Οργανισμό Εμπορίου

Τα στοιχεία που παρουσιάζονται σε σχέση με τη σύγχρονη οικονομική πραγματικότητα και τη διαφοροποίηση ανάμεσα στις ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες φαίνεται πως θέτουν σε νέα βάση το έργο και το ρόλο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Ο ΠΟΕ καλείται να απαντήσει σε μια σειρά από ερωτήματα που δημιουργούνται, ιδιαίτερα σε σχέση με τη δυναμική παρουσία των αναπτυσσόμενων χωρών στο παγκόσμιο εμπόριο, η παρουσία των οποίων αλλάζει ουσιαστικά την Οικονομική Διπλωματία.

Όλες αυτές οι εξελίξεις δημιουργούν αναμφίβολα νέο ενδιαφέρον διότι μεταλλάσσουν όλο το σκηνικό μέσα στο οποίο αναπτύσσονται οι Διεθνείς Οικονομικές Σχέσεις αλλά και η εμπορική δραστηριότητα στο σύνολό της (Chadha et al, 2000: 3). Η εξάπλωση της δράσης του ΠΟΕ σε σχέση με το GATT έχει εγείρει «νέα ζητήματα, όπως η προστασία του περιβάλλοντος και των καταναλωτών, η προστασία του ανταγωνισμού, η προστασία των εργασιακών δικαιωμάτων και της δημόσιας υγείας, η πνευματική ιδιοκτησία και μέτρα για τις επενδύσεις που επηρεάζουν το εμπόριο, επηρεάζουν όλο και

περισσότερο τις εμπορικές συναλλαγές κυρίως σε περιφερειακό επίπεδο αλλά και επισύρουν την απειλή ενός νέου κύματος προστατευτικών ρυθμίσεων με κανονιστικό και τεχνικό περισσότερο παρά με δασμολογικό περιεχόμενο» (Μάος, 2).

Οι Γύροι των διαπραγματεύσεων έχουν δείξει ως από θεωρητική πλευρά υπάρχει κάθε φορά σημαντική πρωτοβουλία από τις χώρες, με μεγαλεπήβολους στόχους (Bergsten, 2001: 3). Το πρόβλημα όμως παραμένει στην εφαρμογή των στόχων αυτών. Για παράδειγμα, οι διαπραγματεύσεις στον Γύρο της Ουρουγουάης κατέρρευσαν και σε σχέση με το σημαντικό ζήτημα της γεωργίας δεν μπόρεσαν να δώσουν λύση (Chadha et al, 2000: 3, επίσης Srinivasan, 1999: 2).

Σε σχέση με όλα τα ζητήματα που έχουν προκύψει, αλλά και με το ρόλο των ισχυρών οικονομικά δυνάμεων στον Οργανισμό, ο ΠΟΕ φαίνεται πως δεν έχει καταφέρει να απαντήσει. Προκλήσεις όπως η «νέα πολύ μεγάλη πρόκληση της τρίτης χιλιετίας, το πρόβλημα της υπανάπτυξης και της φτώχειας, ιδίως στις περιοχές του Τρίτου κόσμου» (Μάος, 2) εξακολουθούν και ισχύουν, και ο ΠΟΕ καλείται να απαντήσει όπως θα εξετάσουμε παρακάτω σε μια σειρά από ζητήματα που έχουν προκύψει.

4.1 Ο Γύρος της Ντόχα

Το σημαντικότερο ίσως στοιχείο που προκύπτει από την έναρξη των συνομιλιών στην Ντόχα είναι και ο ρόλος των αναπτυσσόμενων χωρών στην προσπάθεια αυτή για περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του εμπορίου (Finger

and Nogues, 2002 και Mattoo, 2000). Το Νοέμβριο του 2001 η έναρξη νέου Γύρου Πολυμερών Διαπραγματεύσεων, ο ένατος στη σειρά, με την ονομασία «Αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα» (Doha Development Agenda (DDA)), όρισε ως έναν από τους βασικούς στόχους την περαιτέρω φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου και την ενσωμάτωση των αναπτυσσομένων χωρών στη διεθνή οικονομία (Panagariya, 2002). «Στη λεγόμενη Διακήρυξη της Ντόχα υπάρχει αναφορά στην ειδική και διαφορετική μεταχείριση (special and differential treatment) που θα τύχουν οι αναπτυσσόμενες χώρες ούτως ώστε να μπορέσουν να αποκομίσουν τα περισσότερα οφέλη από μια τυχόν συμφωνία» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Η ενίσχυση της παρουσίας των αναπτυσσόμενων χωρών στον ΠΟΕ βασίζεται στην πεποίθηση πως η συμμετοχή τους μπορεί να οδηγήσει σε σημαντική μείωση της φτώχειας στον λιγότερο ανεπτυγμένο κόσμο (Srinivasan, 1999: 2). Όπως έχουμε ήδη αναφέρει, τα οφέλη του εμπορίου μπορεί να είναι σημαντικά από οικονομική και κοινωνική σκοπιά. Η ενίσχυση του εμπορίου στον λιγότερο ανεπτυγμένο κόσμο μπορεί έτσι να βοηθήσει να καταπολεμηθούν οι κοινωνικές και οικονομικές ανισότητες και να ενισχυθεί το βιοτικό επίπεδο των λαών αυτών. Η φιλελευθεροποίηση του παγκόσμιου εμπορίου μπορεί να γίνει ένα χρήσιμο εργαλείο (Finger and Nogues, 2002 και Mattoo, 2000).

Στο πλαίσιο αυτό το Νοέμβριο του 2001, τα τότε 142 μέλη του ΠΟΕ ολοκλήρωσαν την τέταρτη υπουργική σύνοδο με την απόφαση να αρχίσει νέος γύρος παγκοσμίων εμπορικών συναλλαγών. Ο γύρος αυτός είχε σαν βασικό στόχο τη συνέχιση της ελευθέρωσης του εμπορίου καθώς και

αναθεώρηση των εμπορικών κανόνων για μια ευρεία κατηγορία προϊόντων και αγαθών (Panagariya, 2002). Ο γύρος της Ντόχα βασίζεται στην κοινή υποχρέωση που ανέλαβαν τα μέλη του ΠΟΕ για την ενίσχυση των αναπτυσσόμενων χωρών, έτσι ώστε οι ίδιες να απολαύσουν τα οφέλη των μελλοντικών αποφάσεων του ΠΟΕ σε σχέση με την απελευθέρωση του εμπορίου (Finger and Noguez, 2002 και Mattoo, 2000).

Η έναρξη του γύρου της Ντόχα έλαβε τόσο αρνητικά όσο και θετικά σχόλια. Η ευρωπαϊκή ένωση χαιρέτισε την κίνηση αυτή των χωρών-μελών του ΠΟΕ καθώς η Ε.Ε. πιστεύει ότι «ο νέος γύρος του ΠΟΕ, στην προώθηση του οποίου συνέβαλε, είναι ο καλύτερος τρόπος για να εξασφαλιστεί ισορροπία μεταξύ της οικονομικής ανάπτυξης, της προστασίας του περιβάλλοντος και της προώθησης της κοινωνικής δικαιοσύνης — με άλλα λόγια για να εξασφαλιστεί αειφόρος ανάπτυξη» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Αναγνωρίζοντας τα παραπάνω, η ΕΕ από την πλευρά της θεωρεί για παράδειγμα πως ο Γύρος της Ντόχα συνέπεσε σε κατάλληλη στιγμή καθώς:

- «η παγκοσμιοποίηση επιταχύνεται. Πρέπει να τεθεί υπό έλεγχο έτσι ώστε τα θετικά της αποτελέσματα να ωφελούν τόσο τις αναπτυσσόμενες όσο και τις βιομηχανικές χώρες. Αυτό θα απαιτήσει την αξιοποίηση των εμπορικών ευκαιριών, αλλά συγχρόνως τη δημιουργία ενός ρυθμιστικού πλαισίου που θα εγγυάται τη δυνατότητα πρόβλεψης, τη σταθερότητα και τη διαφάνεια·
- ο κόσμος συνειδητοποιεί ολοένα περισσότερο τα παγκόσμια θέματα, όπως είναι το περιβάλλον, οι επενδύσεις, ο ανταγωνισμός, η

προστασία των καταναλωτών και η δημόσια υγεία και ασφάλεια. Η παγκόσμια εμπορική κοινότητα οφείλει να λάβει υπόψη της όλους αυτούς τους προβληματισμούς που απασχολούν την κοινή γνώμη» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Το νέο πρόγραμμα διαπραγματεύσεων που ξεκίνησε στη Ντόχα προσανατολίζει τις χώρες- μέλη του ΠΟΕ σε κάποιες βασικές κατευθύνσεις. Κυρίαρχος στόχος των διαπραγματεύσεων είναι το περαιτέρω άνοιγμα των αγορών αγαθών και υπηρεσιών. Ο στόχος αυτός δεν αποτελεί έκπληξη καθώς αποτελεί βασική αρχή του γενικότερου ρόλου του ΠΟΕ (Panagariya, 2002). Συνεπώς, «τα μέλη οφείλουν να καταβάλουν περισσότερες προσπάθειες για το άνοιγμα των αγορών τους με βάση προβλέψιμους κανόνες που δεν εισάγουν διακρίσεις. Το εμπόριο θα πρέπει να ελευθερωθεί σε όσο το δυνατόν περισσότερους τομείς, έτσι ώστε οι χώρες να μπορούν να διαπραγματεύονται παραχωρήσεις σε έναν τομέα έναντι κερδών σε άλλον» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Οι χώρες-μέλη πρέπει επίσης να εργαστούν με στόχο την προσφορά βοήθειας στις αναπτυσσόμενες χώρες «για να επιτύχουν καλύτερη πρόσβαση στις αγορές των ανεπτυγμένων χωρών» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Τα οφέλη πίσω από αυτούς τους στόχους κρίνονται σημαντικά για την ενίσχυση των αναπτυσσόμενων χωρών. «Καθώς οι αναπτυσσόμενες χώρες θα ανοίγουν τις αγορές τους, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες των χωρών αυτών θα αποκτούν πρόσβαση σε εισαγόμενα προϊόντα. Αυτή η διαδικασία θα πρέπει να πραγματοποιηθεί με ρυθμό που να επιτρέπει στις αναπτυσσόμενες χώρες

να προσαρμοστούν επιτυχώς στις μεγαλύτερες ανταγωνιστικές πιέσεις» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Ο Οργανισμός προωθεί επίσης την ανάγκη για την ενίσχυση της ανάπτυξης. «Τα μέλη του ΠΟΕ δεν οφείλουν μόνο να εξασφαλίσουν στις αναπτυσσόμενες χώρες καλύτερη πρόσβαση στην αγορά και το δικαίωμα να συμμετάσχουν στη διαδικασία χάραξης των κανόνων, αλλά και να τους παράσχουν τα εφόδια και τα μέσα για να αγωνιστούν αποτελεσματικά στον παγκόσμιο εμπορικό στίβο» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Σε αυτό το πλαίσιο, η Ε.Ε. έχει δηλώσει πως «αναλαμβάνει την υποχρέωση να βοηθήσει τις αναπτυσσόμενες χώρες να ενσωματωθούν στο παγκόσμιο εμπορικό σύστημα και να δρέψουν τους καρπούς της ελευθέρωσης των συναλλαγών» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Η ενίσχυση των αναπτυσσόμενων χωρών θα πρέπει επίσης να βασιστεί και στην ύπαρξη ενός δίκαιου και διαφανούς κανονιστικού συστήματος που να διέπει το παγκόσμιο εμπόριο. Στην δημιουργία αυτού του συστήματος θα πρέπει να συμμετέχουν ενεργά τόσο οι ανεπτυγμένες όσο και οι αναπτυσσόμενες χώρες (Panagariya, 2002). Η ανάγκη για την αναθεώρηση ενός τέτοιου συστήματος σχετίζεται με την πρόοδο στον τομέα της παγκοσμιοποίησης και ο ΠΟΕ θα πρέπει σαφώς να ανανεώσει τους κανόνες του για να δεχτεί αποτελεσματικότερα τα αναπτυσσόμενα μέλη (Finger and Nogues, 2002 Mattoo, 2000, Panagariya, 2002).

Σε σχέση με την αναθεώρηση του καθεστώτος η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ασκήσει πιέσεις για να περιληφθούν στις διαπραγματεύσεις «θέματα όπως οι επενδύσεις, ο ανταγωνισμός, οι δημόσιες συμβάσεις και τα μέτρα για την

απλοποίηση των εμπορικών διαδικασιών (γνωστά ως «διευκόλυνση των συναλλαγών»). Η ΕΕ υποστηρίζει επίσης σχέδια βελτίωσης των κανόνων του ΠΟΕ σχετικά με τα μέτρα κατά των επιδοτήσεων και τις διαδικασίες αντιντάμπινγκ, με σκοπό να μειωθούν οι δυνατότητες κατάχρησης του συστήματος» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Η διαπραγματεύσεις θα πρέπει επίσης να μεριμνήσουν και για την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος στο πλαίσιο της αειφόρου ανάπτυξης. Οι υπουργοί στη διάσκεψη της Ντόχα συμφώνησαν με την Ευρωπαϊκή Ένωση ότι το εμπόριο και τα περιβαλλοντικά θέματα μπορούν και πρέπει να εξετάζονται σε πολυμερές επίπεδο. Η ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια της αειφόρου ανάπτυξης και διατήρησης φυσικών πόρων αφορά τόσο τις ανεπτυγμένες όσο και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Ιδιαίτερα σε σχέση με τις αναπτυσσόμενες χώρες έχει τονιστεί η ανάγκη να τους δοθούν οι κατάλληλοι πόροι για την στροφή σε πράσινες πολιτικές (Finger and Noguees, 2002 Mattoo, 2000, Panagariya, 2002).

«Δεδομένου ότι η αλληλεξάρτηση των διαφόρων χωρών του κόσμου ολοένα αυξάνεται, τα μείζονα θέματα όπως η κλιματολογική αλλαγή, η προστασία της στιβάδας του όζοντος και η διάθεση των τοξικών αποβλήτων δεν είναι δυνατόν να αντιμετωπιστούν από μια μεμονωμένη χώρα ή ομάδα χωρών» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Ένα επιπλέον στοιχείο που προκύπτει στις διαπραγματεύσεις είναι η ανάγκη και αξία της προώθησης της εμπορικής και κοινωνικής ανάπτυξης. Στόχος των εργασιών είναι η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ του ΠΟΕ και της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας (ΔΟΕ) «για να επιτευχθεί πρόοδος στις

κοινωνικές πτυχές της παγκοσμιοποίησης, μεταξύ άλλων, στον τομέα των κανόνων εργασίας» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002). Ο τομέας της κοινωνικής ανάπτυξης έχει επίσης απασχολήσει την Ε.Ε., η οποία ενεργεί σε συνδυασμό με το πλαίσιο της Ντόχα. «Η Ευρωπαϊκή Ένωση συμπεριλαμβάνει ήδη κοινωνικά και περιβαλλοντικά κίνητρα στις εμπορικές της σχέσεις με τις αναπτυσσόμενες χώρες (σύστημα γενικευμένων προτιμήσεων). Προβαίνει επιπλέον σε μείωση των δασμών για τις χώρες που εφαρμόζουν τις συμβάσεις της ΔΟΕ» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Τέλος, οι διαπραγματεύσεις στρέφονται πλέον και στην ενσωμάτωση θεμάτων που απασχολούν το ευρύ κοινό, πέρα από το καθαρά εμπορικό και επιχειρηματικό κομμάτι. Ιδιαίτερη σημασία θα πρέπει να δοθεί λοιπόν στην προστασία των καταναλωτών, αλλά και στην επισιτιστική ασφάλεια. «Τα ποιοτικά πρότυπα και τα πρότυπα ασφάλειας πρέπει να διατηρηθούν σε υψηλό επίπεδο. Οι κανόνες του ΠΟΕ επιτρέπουν στις χώρες να λαμβάνουν εμπορικά μέτρα για την προστασία της υγείας και την ευημερία των κατοίκων, υπό την προϋπόθεση ότι τα μέτρα που λαμβάνονται δικαιολογούνται από επιστημονική άποψη. Εάν δεν υπάρχουν επιστημονικές αποδείξεις, οι χώρες μπορούν να λάβουν προσωρινά μέτρα σε προληπτική βάση εν αναμονή των επιστημονικών αποδείξεων» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

4.2 Το Αποτέλεσμα της Ντόχα

Σε γενικές γραμμές, το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα έχει χαράξει μια νέα πορεία για την λειτουργία του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Ο

στόχος φαίνεται πως έχει μετατοπιστεί από το «αυστηρό» πλαίσιο φροντίδας και προώθησης της εμπορικής δραστηριότητας και έχει συνεχίσει σε ένα ευρύτερο φάσμα. Ο ΠΟΕ θα είναι σε θέση να ενεργήσει τόσο για την συνέχιση της βελτίωσης των όρων των διεθνών συναλλαγών και επενδύσεων, «αλλά θα είναι πλέον σε θέση να διαδραματίσει σημαντικότερο ρόλο στην προώθηση της οικονομικής μεγέθυνσης, στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και στην καταπολέμηση της φτώχειας» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Αν και οι διεργασίες και οι διαπραγματεύσεις σε θεωρητικό τουλάχιστον επίπεδο παρουσίασαν σημαντικό ενδιαφέρον, οι κριτικές δεν άργησαν να φανερωθούν. Οι κριτικές σχετίζονται κυρίως με την χρονοβόρα διαδικασία των γύρων αλλά και με βάση το γεγονός πως στον ΠΟΕ εκπροσωπούνται πάνω από 140 μέλη τα οποία έχουν διαφορετικά συμφέροντα να προασπίσουν και συνεπώς κάνουν δύσκολη τη διαδικασία. Οι κριτικές εκφράστηκαν βέβαια εντονότερα όταν οι συνομιλίες και διαπραγματεύσεις δεν μπόρεσαν να φέρουν αποτέλεσμα, και ιδιαίτερα σε σχέση με την αγροτική πολιτική (Panagariya, 2002).

Η ραγδαία αύξηση των Περιφερειακών Εμπορικών Συσπειρώσεων φαίνεται να είναι άμεσο αποτέλεσμα του τρόπου λειτουργίας του ΠΟΕ (Tharakan, 1999: 3). «Ο κύριος λόγος για τον οποίο οι ΠΕΣ αυξάνονται συνεχώς είναι η επιθυμία χωρών με κοινά συμφέροντα να καταστήσουν τη απελευθέρωση του εμπορίου ευρύτερη, βαθύτερη και ταχύτερη απ' ότι στην περίπτωση του ΠΟΕ, όπου οι διαπραγματευτικές διαδικασίες είναι χρονοβόρες και περιλαμβάνουν πάνω από 140 χώρες με διαφορετικά συμφέροντα» (Μάος, 6). Επιπλέον καμία χώρα δεν είναι διατεθειμένη να

ανεχθεί ένα μόνιμο μειονέκτημα σε σημαντικές αγορές. «Από την άλλη πλευρά όμως, μια ασυμμετρική απελευθέρωση που παραβλέπει τις αναπτυξιακές προοπτικές του ΠΟΕ και τις ανάγκες των αναπτυσσομένων χωρών που αντιπροσωπεύουν την πλειοψηφία σε αυτόν μπορεί να έχει ολέθρια αποτελέσματα για το διεθνές σύστημα. Επί αιώνες οι ανεπτυγμένες χώρες στήριξαν σημαντικό μέρος της ανάπτυξής τους σε εισροές πόρων από τις Αναπτυσσόμενες χώρες, συνεπώς μία περιφρόνηση των αναγκών των αναπτυσσομένων χωρών θα πλήξει την ανάπτυξη τόσο στις ανεπτυγμένες όσο και στις αναπτυσσόμενες χώρες, ενώ δύναται να αποτελέσει μακροπρόθεσμα και απειλή για την παγκόσμια σταθερότητα» (Μάος, 6).

Η μετατόπιση του έργου του ΠΟΕ είναι ένα σημείο το οποίο αξίζει να τονιστεί ως αποτέλεσμα της έναρξης του γύρου της Ντόχα. Η μετατόπιση αυτή έχει οδηγήσει όπως φαίνεται και στην περαιτέρω διεύρυνση του ρόλου του ΠΟΕ. Γενικά ο ΠΟΕ σχετίζεται με την προώθηση της απελευθέρωσης και φιλελευθεροποίησης του εμπορίου σε σχέση με ένα ευρύτατο φάσμα προϊόντων (Tharakan, 1999: 2). Συνεπώς έχει ασκήσει πίεση σε χώρες, οργανισμούς αλλά και στην Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με πολιτικές που εφήρμοζαν και έρχονται σε αντίθεση με τις βασικές αρχές του ΠΟΕ. Για παράδειγμα ο ΠΟΕ άσκησε επιρροή στην Ε.Ε. να αναθεωρήσει την αγροτική της πολιτική, η οποία με βάση τους περιορισμούς της Ε.Ε. ήταν δυσμενείς για τις αναπτυσσόμενες χώρες και τα προϊόντα τους. Ως αποτέλεσμα, η Ευρώπη αναγκάστηκε να αναθεωρήσει την Κοινή Αγροτική της Πολιτική, στα πλαίσια της ανάγκης για απελευθέρωση του εμπορίου αλλά και για ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας (Tharakan, 1999: 2).

Συγκεκριμένα σε σχέση με τη γεωργία και τα προϊόντα της, τα στοιχεία δείχνουν τα οφέλη της απελευθέρωσης της αγοράς και του εμπορίου για τις αναπτυσσόμενες χώρες (Tharakan, 1999: 2). Σύμφωνα με στοιχεία ερευνών η εξασφάλιση της απελευθέρωσης του εμπορίου και η προώθηση της ανταγωνιστικότητας συνεπάγεται «σημαντικά οφέλη για την παγκόσμια οικονομία και την μείωση της φτώχειας. Το παγκόσμιο εισόδημα θα αυξανόταν κατά 290 δις \$ ως το 2015 αν καταργούνταν μέτρα στρέβλωσης του ελεύθερου εμπορίου. Περισσότερα από τα μισά από τα κέρδη αυτά θα προέρχονταν από την κατάργηση προστατευτικών μέτρων στον γεωργικό τομέα των πλούσιων χωρών» (Κουντούρη, 2009). «Η γεωργία είναι πολύ σημαντική για τις αναπτυσσόμενες χώρες ιδιαίτερα τις φτωχότερες, στις οποίες στο 40% του ΑΕΠ , το 35% των εξαγωγών και το 50 -70% της συνολικής απασχόλησης. Τα τρία τέταρτα των φτωχότερων ανθρώπων του κόσμου ζουν σε αγροτικές περιοχές και εξαρτούνται στο μεγαλύτερο βαθμό ή αποκλειστικά από την γεωργία» (Κουντούρη, 2009).

Το ζήτημα της γεωργίας έχει απασχολήσει τα τελευταία χρόνια ενεργά τον ΠΟΕ και εντάσσεται στο πρόγραμμα της Ντόχα. Το αναπτυξιακό πρόγραμμα της Ντόχα έχει εγκαινιάσει μια νέα εποχή για το παγκόσμιο εμπόριο σύμφωνα με τον ίδιο τον Οργανισμό. Στόχος των συνομιλιών που ξεκίνησαν με το Γύρο της Ντόχα το 2001 «ήταν η αποτελεσματική των διαπραγματεύσεων και η επίτευξη συμφωνίας σε δύο από τα βασικότερα θέματα του Γύρου, αυτά των βιομηχανικών προϊόντων και της γεωργίας, αναμένοντας ότι κάτι τέτοιο θα οδηγούσε σε συμφωνία και για τα υπόλοιπα θέματα, όπως αυτά του εμπορίου των υπηρεσιών, της ενδυνάμωσης της προστασίας των γεωγραφικών

ενδείξεων και της επέκτασής της και σε προϊόντα άλλα από τα οινόπνευματώδη, των διεθνών εμπορικών κανόνων και της διευκόλυνσης του εμπορίου με την κατάργηση χρονοβόρων, αδιαφανών και γραφειοκρατικών διαδικασιών» (Ευρωπαϊκή επιτροπή, 2002).

Τα οφέλη που μπορούν να προκύψουν από ένα διευρυμένο σύστημα ελέγχου της γεωργίας είναι ένα θέμα το οποίο απασχολεί σημαντικά τις αναπτυσσόμενες χώρες καθώς σχετίζεται με τον αγώνα για την καταπολέμηση της φτώχειας. Η κατάρρευση των συνομιλιών σε σχέση με την γεωργία έδειξε και την αξία του συγκεκριμένου ζητήματος για το παγκόσμιο εμπόριο (Tharakan, 1999: 3).

4.3 Εξελίξεις μετά τη Ντόχα

Οι διαφωνίες ανάμεσα στις χώρες-μέλη αλλά και ιδιαίτερα το ζήτημα της γεωργίας έφεραν τον ΠΟΕ σε περαιτέρω διαπραγματεύσεις στη Γενεύη το 2009, οι οποίες με τη σειρά τους επίσης κατέρρευσαν. Ως αιτία για την αναπτυσσόμενων δυτικών χωρών να διατηρήσουν το χάσμα πλούτου και δυστοκία στον ΠΟΕ, πολλοί αναλυτές είδαν μια προσπάθεια των ανάπτυξης με τις αναπτυσσόμενες χώρες (Μήλιος, 2003).

Η άποψη αυτή φαίνεται να περιέχει μια σημαντική δόση αλήθειας και φανερώνει το τεράστιο ζήτημα του προβλήματος ανάμεσα στα συμφέροντα των αναπτυσσόμενων και των ανεπτυγμένων οικονομιών. Είναι σημαντικό σύμφωνα με διάφορους αναλυτές να σκεφτόμαστε πως «το συντριπτικά μεγαλύτερο μερίδιο του παγκόσμιου εμπορίου διεξάγεται μεταξύ των

αναπτυγμένων καπιταλιστικών χωρών. Οι αντιθέσεις που αναφέρονται σχετικά με τη ρύθμιση των εμπορικών σχέσεων μεταξύ των αναπτυγμένων οικονομικών κέντρων δεν είναι μικρότερης σημασίας και έντασης από εκείνες μεταξύ αναπτυγμένου - αναπτυσσόμενου κόσμου» (Μήλιος, 2003).

Η δυσκολία της συνεννόησης ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες και τις ανεπτυγμένες χώρες δείχνει τη βάση του προβλήματος. Έτσι, «ενώ είναι κατανοητή η τάση φιλελευθεροποίησης του εμπορίου μεταξύ χωρών με μικρές διαφορές στο επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης» (Μήλιος, 2003), είναι δυσκολότερη η γενική φιλελευθεροποίηση του διεθνούς εμπορίου με την προσχώρηση όλο και περισσότερων αναπτυσσόμενων χωρών στον ΠΟΕ.

«Αντίθετα με ότι συχνά υποστηρίζεται, η παγκόσμια οικονομία δεν είναι ενιαία, κατά το πρότυπο μιας εθνικής οικονομίας (ενιαίο , θεσμικό και πολιτικό πλαίσιο λειτουργίας, ενιαίο νόμισμα)» (Μήλιος, 2003). Η δυσκολία εύρεσης ενός ενιαίου πλαισίου φαίνεται ακόμη δυσκολότερη αν αναλογιστεί κανείς τα συμφέροντα των ανεπτυγμένων και αναπτυσσόμενων χωρών. Από τη μια επικρατεί η ανάγκη για παγίωση ενός υπάρχοντος συστήματος, ενώ από την άλλη επιχειρείται η προώθηση νέων συμφερόντων και η είσοδος σε ένα ήδη ισχυρό επιχειρηματικό και εμπορικό πλαίσιο. «Οι χώρες με τη διεθνώς υψηλότερη παραγωγικότητα είναι αρχικά σε θέση να διαθέτουν στην παγκόσμια αγορά το εμπόρευμα αυτό σε τιμές χαμηλότερες από αυτές των λιγότερο «παραγωγικών» ανταγωνιστών τους, ώστε, όχι μόνο να αποκομίζουν πρόσθετα κέρδη, αλλά και να διευρύνουν συνεχώς το μερίδιό τους στην αγορά» (Μήλιος, 2003).

Το ζήτημα της γεωργίας αποτελεί ένα χαρακτηριστικό παράδειγμα των διαφορετικών ρόλων ανάμεσα στις αναπτυσσόμενες και τις ανεπτυγμένες χώρες. Με την πάροδο των ετών η σημασία της γεωργίας στις αναπτυγμένες χώρες υποχώρησε σταδιακά, από την άλλη οι αποδόσεις στην παραγωγή αυξήθηκαν θεαματικά μέσα από τη χρήση της τεχνολογίας και έτσι οι Ευρωπαϊκές χώρες μετατράπηκαν από καθαροί εισαγωγείς τροφίμων σε καθαροί εξαγωγείς. Από την άλλη στις αναπτυγμένες χώρες δόθηκε μεγάλη έμφαση στο άνοιγμα των αγορών στις ανεπτυγμένες και τις αναπτυσσόμενες χώρες (Tharakan, 1999 επίσης Finger, 2001). Η παραγωγή στον ανεπτυγμένο κόσμο στράφηκε σε άλλους τομείς όπως η τεχνολογία και η γεωργία ήρθε σε δεύτερη μοίρα. Η γεωργία αποτελεί όμως για τις αναπτυσσόμενες χώρες ένα σημαντικό πλαίσιο δράσης, ιδιαίτερα σε σχέση με το γεγονός πως μπορεί να προσφέρει σημαντικά πλεονεκτήματα για την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των χωρών (Tharakan, 1999: 2).

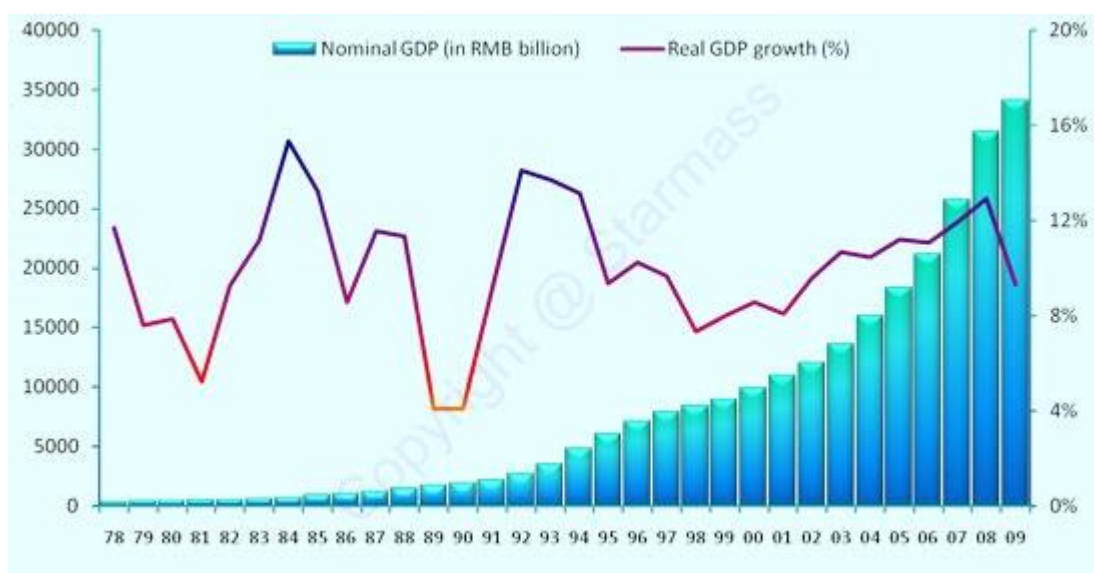
Η συμμετοχή των αναπτυσσόμενων χωρών στον ΠΟΕ κρίνεται σημαντική και για έναν ακόμη ρόλο. Η προώθηση και ενίσχυση των αναπτυσσόμενων χωρών οδηγεί σταδιακά στην ενίσχυση της αγοραστικής τους δύναμης. Με αυτό τον τρόπο οι αναπτυσσόμενες χώρες μπορούν να ενισχύσουν όχι μόνο την δική τους εθνική οικονομία, αλλά και την οικονομία τρίτων χωρών. Επιπλέον μπορούν να ενισχύσουν οικονομικά τις ανεπτυγμένες χώρες καθώς οι αναπτυσσόμενες χώρες γίνονται πέρα από εξαγωγείς και σημαντικοί εισαγωγείς και καταναλωτές (Finger, 2001: 1). Έτσι οι αναπτυσσόμενες χώρες γίνονται βασικοί συνδετικοί κρίκοι στην παγκόσμια οικονομία. Το παράδειγμα της Κίνας είναι χαρακτηριστικό στον τομέα αυτό

4.4 Ο ρόλος της Κίνας

Η Κίνα είναι σήμερα μια από τις ταχύτερα αναπτυσσόμενες και ταχύτερα ανοιγόμενες οικονομίες του κόσμου. «Η βελτίωση του βιοτικού επιπέδου προκαλεί νέο κύμα κατανάλωσης σε αυτοκίνητα, τουρισμό, παιδεία, επικοινωνίες και οικίες στην Κίνα. Η αγοραστική δύναμη αυξάνεται ταχέως. Τα μεγάλης κλίμακας έργα υποδομής, ο βιομηχανικός μετασχηματισμός και η αναβάθμιση παρείχαν επίσης μεγάλες ευκαιρίες στους εμπορικούς εταίρους της Κίνας προκειμένου να αυξήσουν τις εξαγωγές τους προς την Κίνα» (China Embassy). «Οι συνολικές πωλήσεις καταναλωτικών αγαθών και κεφαλαιακών αγαθών στην Κίνα αυξήθηκαν από 1,1 τρισεκ. δολ. ΗΠΑ το 2001 σε 2,6 τρισεκ. δολ. ΗΠΑ το 2005. Την ίδια περίοδο, η Κίνα εισήγαγε από διάφορα μέρη του κόσμου αγαθά αξίας σχεδόν 2,2 τρισεκ. δολ. ΗΠΑ, με ετήσιο ρυθμό αύξησης 28%» (China Embassy).

Below is the chart of China GDP and real GDP growth rate from year 1978 - 2009:

Πηγή : Starmass dream co

Από την άλλη, η αύξηση των εξαγωγών της Κίνας την τελευταία τετραετία «δημιούργησε θέσεις εργασίας και προσέθεσε δυναμική στην οικονομική της ανάπτυξη, παρείχε παράλληλα τεράστια οφέλη σε επενδυτές από όλο τον κόσμο» (China Embassy). Με την αποτελεσματική υλοποίηση των δεσμεύσεων της κατά την ένταξη της στον ΠΟΕ, «οι πολιτικές ξένων επενδύσεων της Κίνας έγιναν περισσότερο ανοικτές και περισσότερο προβλέψιμες. Έως το τέλος του 2005, 280.000 ξένες επενδυτικές εταιρίες ήταν καταχωρημένες στην Κίνα» (China Embassy).

Το σύνολο των ξένων άμεσων επενδύσεων στην Κίνα υπερέβαινε τα 270 δισεκ. δολ. ΗΠΑ. «Οι εταιρίες ξένης χρηματοδότησης συνέβαλαν περισσότερα από 440 δισεκ. δολ. ΗΠΑ στις εξαγωγές της Κίνας, αντιπροσωπεύοντας το 58% των συνολικών της εξαγωγών το προηγούμενο έτος. Δημιούργησαν καθαρό εμπορικό πλεόνασμα ύψους 84,4 δισεκ. δολ. ΗΠΑ ή 83% του συνολικού εμπορικού πλεονάσματος της Κίνας» (China Embassy).

Η οικονομική ανάπτυξη της Κίνας υποκίνησε επενδύσεις της στο εξωτερικό. «Μετά τη στρατηγική "παγκοσμιοποίησης", η κυβέρνηση της Κίνας έλαβε μια σειρά μέτρων, όπως η χαλάρωση του συναλλαγματικού ελέγχου στις επενδύσεις προς το εξωτερικό, προκειμένου να ενθαρρύνει τους Κινέζους επιχειρηματίες να επενδύσουν στο εξωτερικό, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Το 2005, οι άμεσες επενδύσεις της Κίνας στο εξωτερικό ανήλθαν σε 6,92 δισεκ. δολ. ΗΠΑ, αντιπροσωπεύοντας αύξηση 53.6% σε σχέση με το προηγούμενο έτος. Οι αναπτυσσόμενες χώρες της Ασίας και της Αφρικής αποτέλεσαν σημαντικούς προορισμούς των Κινέζων επενδυτών, αντιπροσωπεύοντας 67,2% των συνολικών επενδύσεων της Κίνας στο

εξωτερικό. Αισιοδοξούμε ότι αυτές οι επενδύσεις συνέβαλαν στην οικονομία των χωρών που τις δέχθηκαν, ιδίως των αναπτυσσόμενων μελών» (China Embassy).

Σύμφωνα με την ιστοσελίδα της Κινεζικής Πρεσβείας, η συμμετοχή της χώρας στον ΠΟΕ είχε σταθερά θετικά αποτελέσματα καθώς ουσιαστικά επέτρεψε στην ίδια να ενισχύσει τόσο τον ρόλο της στη διεθνή σκηνή, όσο και να βελτιώσει το επίπεδο ζωής των κατοίκων της. Η σταθερή αυτή άνοδος της οικονομίας της χώρας, που την καθιστά σημαντική παίκτη στις εισαγωγές και τις εξαγωγές προσφέρει επίσης και ασφάλεια. Η θεωρία φαίνεται να συμφωνεί, καθώς η εξασφάλιση της ασφάλειας επιτυγχάνεται μέσα από την σταθερότητα και την κατάρριψη ανισοτήτων.

Όταν μια χώρα είναι σε θέση να μετέχει ισότιμα στο παγκόσμιο εμπόριο και μπορεί να ελκύει επενδύσεις αλλά και να προσφέρει θέσεις εργασίας γίνεται ισάξιος συμμετοχος με τις άλλες δυνάμεις, και συμβάλει ως εγγυητής για την πολιτική σταθερότητα στον πλανήτη. «Στο πλαίσιο της οικονομικής παγκοσμιοποίησης, οι διεθνείς επενδύσεις στην Κίνα αυξάνονται σε σταθερό ρυθμό. Οι βιομηχανικές αναδιαρθρώσεις λαμβάνουν χώρα σε διεθνές επίπεδο βάσει συγκριτικού πλεονεκτήματος, αντανακλώντας μια σημαντική τάση της παγκόσμιας οικονομίας» (China Embassy).

«Στη διαδικασία αυτή, η Κίνα παρέμεινε δεσμευμένη στο άνοιγμα και τη διεθνή συνεργασία για αειφόρο ανάπτυξη. Ένα στοιχείο της εμπορικής μας διάρθρωσης είναι ότι το μεταποιητικό εμπόριο αποτελεί αρκετά μεγάλο ποσοστό αλλά παράγει σχετικά μικρή προστιθέμενη αξία στην Κίνα. Αυτό που λαμβάνει η Κίνα είναι μέτριες μεταποιητικές αμοιβές από τέτοιου τύπου διεθνή

καταμερισμό εργασίας. Αυτό το εμπορικό πρότυπο αντιστακτά τις ανάγκες της Κίνας για τη δημιουργία περισσότερων θέσεων εργασίας» (China Embassy).

Η ενίσχυση της παγκοσμιοποίησης αλλά και η διατήρηση των συμφωνηθέντων από την πλευρά της Κίνας έχει σαν αποτέλεσμα την ενίσχυση της παραγωγικής δραστηριότητας της χώρας. «Η Κίνα παρέχει στους ξένους καταναλωτές ποιοτικά αγαθά σε πολύ καλές τιμές. Αυτό διαδραμάτισε θετικό ρόλο για τη διατήρηση χαμηλών ρυθμών πληθωρισμού στις χώρες εισαγωγής. Συνέβαλε επίσης στη δημιουργία θέσεων εργασίας και στην οικονομική ανάπτυξη των μελών που εξάγουν εξοπλισμό, υλικά και άλλα προϊόντα προς την Κίνα. Η Κίνα έχει εμπορικό πλεόνασμα με ορισμένα μέλη αλλά και εμπορικά ελλείμματα με άλλα» (China Embassy).

Είναι δίκαιο να ειπωθεί ότι μερικά από αυτά τα εμπορικά πλεονάσματα ή ελλείμματα μεταφέρονται από το ένα μέρος στο άλλο, μαζί με ροές ξένων επενδύσεων. Σε γενικές γραμμές, «η Κίνα έχει περιορισμένο μόνο πλεόνασμα και δεν αποτελεί πολιτική μας η επιδίωξη εμπορικών πλεονασμάτων. Η Κίνα επιδιώκει εμπορικό ισοζύγιο και είναι έτοιμη να συνεργαστεί με τους εμπορικούς εταίρους της προς αυτή την κατεύθυνση. Αφετέρου, ζητάμε από ορισμένα μέλη να χαλαρώσουν τους σημερινούς περιορισμούς τους προς τις εξαγωγές και να κάνουν περισσότερα για να διευκολύνουν τις εταιρίες τους να εξάγουν περισσότερα στις αγορές της Κίνας» (China Embassy).

5. Συμπεράσματα

Μία από τις βασικές προκλήσεις σήμερα στον τομέα του παγκόσμιου εμπορίου είναι η ανάγκη να εξασφαλιστεί ότι οι παγκόσμιοι εμπορικοί κανόνες λαμβάνουν υπόψη και προβληματισμούς που δεν αφορούν άμεσα την αγορά, πιο συγκεκριμένα προβληματισμούς σχετικά με το περιβάλλον, τις δημόσιες υπηρεσίες, την επισιτιστική ασφάλεια, τη γεωργία και τον πολιτιστικό πλούτο.

Η κατανόηση της δύναμης που μπορεί να παρέχει το παγκόσμιο εμπόριο για την ενδυνάμωση των αναπτυσσόμενων χωρών, την ενίσχυση του βιοτικού επιπέδου στις χώρες αυτές, αλλά και στην καταπολέμηση της φτώχειας στις χώρες του Τρίτου κόσμου αποτελούν βασικά στοιχεία της σύγχρονης δράσης του ΠΟΕ.

Η ενίσχυση της απελευθέρωσης του εμπορίου φαίνεται να αποτελεί βασικό στοιχείο της δράσης του ΠΟΕ, ιδιαίτερα μέσα από την ενίσχυση του εμπορίου στον τομέα της γεωργίας, της τεχνολογίας, της πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά και την ευρύτερη ενίσχυση του ανταγωνισμού. Οι ελπίδες όμως για την ενίσχυση των ασθενέστερων μέσα από τη δράση και τις αποφάσεις του ΠΟΕ δεν είναι όμως ξεκάθαρες. Αξίζει να σημειωθεί πως ο τελευταίος Γύρος Πολυμερών Διαπραγματεύσεων, ο Γύρος της Ουρουγουάης, διήρκησε επτάμισι χρόνια και ολοκληρώθηκε το 1994, με την υπογραφή στο Μαρακές του Μαρόκου της συμφωνίας για την ίδρυση του ΠΟΕ (Ρούσος, 2008).

Σε σχέση με σύγχρονες εξελίξεις που δείχνουν τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει ο ΠΟΕ στην εξεύρεση λύσεων ανάμεσα στις χώρες-μέλη, ο

Γενικός Διευθυντής Pascal Lamy, σε μια σημείωσή του που συνοδεύει τα νέα έγγραφα διαπραγματεύσεων, δήλωσε στις 21 Απριλίου ότι οι διαφορές μεταξύ κρατών αναφορικά με το πόσο να μειώσουν τα τιμολόγια των μεταποιητικών αγαθών, είναι «αγεφύρωτο» (euractiv, 2011). Σύμφωνα με τον Γενικό Διευθυντή, αυτό θέτει σε «σοβαρό κίνδυνο τις επόμενες διαπραγματεύσεις οι οποίες καλύπτουν την γεωργία, τις υπηρεσίες και ένα μέρος ρυθμιστικών θεμάτων όπως τις επιδοτήσεις ψαριών, κανόνες αντι-ντάμπινγκ και δασμολογικών φραγμών, ανέφερε χαρακτηριστικά ο Lamy» (euractiv, 2011). «Τα μέλη, συμπεριλαμβανομένου και των ΗΠΑ, τώρα βρίσκονται αντιμέτωπα με μια σκληρή επιλογή του αν θα επιμείνουν σε παλαιότερες θέσεις ή αν θα τροποποιήσουν τις απαιτήσεις τους με την ελπίδα να καταλήξουν σε συμφωνία» (euractiv, 2011).

Βιβλιογραφία

Bergsten Fred C., (2001), *Fifty Years of Trade Policy: The Policy Lessons*, Blackwell Publishers Ltd.

Chadha Rajesh et al, (2000), *Developing Countries and the Next Round of WTO Negotiations*, Blackwell Publishers Ltd.

China Embassy, διαθέσιμο: <http://gr.china-embassy.org/eng/xwdt/t261536.htm>

euractiv, (2011), *Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και τιμολόγηση αγαθών*, διαθέσιμο: <http://euractiv.gr/oikonomia/pagkosmios-organismos-emporioy-kai-timologisi-agathon>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2002), *Η παγκοσμιοποίηση στην υπηρεσία όλων μας, Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το παγκόσμιο εμπόριο*, διαθέσιμο: <http://ec.europa.eu/publications/booklets/move/37/el.doc>

Finger Michael J, (2001), *Implementing the Uruguay Round Agreements: Problems for Developing Countries*, Blackwell Publishers Ltd.

Finger Michael J. and Nogues Julio J., (2002), *The Unbalanced Uruguay Round Outcome: the New Areas in Future WTO Negotiations*, Blackwell Publishers Ltd.

Καθημερινή, (2011), *Οι αναπτυσσόμενες χώρες αγοράζουν τον κόσμο*, Διεθνής Οικονομία, διαθέσιμο:

http://news.kathimerini.gr/4dcgi/ w_articles_economyagor_1_15/01/2011_428801

Καθημερινή, (2010), *Οι Αναπτυσσόμενες Χώρες Ξεπερνούν το G7*,

διαθέσιμο:

http://portal.kathimerini.gr/4dcgi/ w_articles_kathextra_1_22/12/2010_369879

Κουντούρη Φοίβη, (2009), *Αναθεωρημένη Κοινή Αγροτική Πολιτική*,

διαθέσιμο:

<http://www.aueb.gr/users/koundouri/resees/uploads/reformedCAP.ppt>

Μάος Δημήτρης, *Ο ρόλος των Περιφερειακών Εμπορικών Συσπειρώσεων στο Πολυμερές Εμπορικό Σύστημα*, διαθέσιμο:

http://www.economica.gr/files/maos_regionalism-trade.pdf

Mattoo Aaditya, (2000), *Developing Countries in the New Round of GATS Negotiations: Towards a Pro-Active Role*, Blackwell Publishers Ltd.

Μήλιος Γιάννης, (2003), *Τι Έδειξε η αποτυχία στο Κανκούν;*, Ελευθεροτυπία,

διαθέσιμο: <http://users.ntua.gr/jmilios/KANKOYN021103.htm>

Panagariya Arvind, (2002), *Developing Countries at Doha: A Political Economy Analysis*, Blackwell Publishers Ltd.

Ρούσος Χαράλαμπος, (2008), *ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ – ΓΥΡΟΣ ΤΗΣ ΝΤΟΧΑ, Διαπραγματεύσεις για τη Φιλελευθεροποίηση του Παγκόσμιου Εμπορίου*, Υπουργείο Εμπορίου, Κυπριακή Δημοκρατία,

διαθέσιμο:

<http://www.mcit.gov.cy/mcit/trade/ts.nsf/All/70707989B6E38F18C22574B80026FF17?OpenDocument>

Srinivasan T. N., (1999), *Developing Countries in the World Trading System: From GATT, 1947 to the Third Ministerial Meeting of WTO, 1999*, Blackwell Publishers Ltd.

Tharakan P.K.M., (1999), *Towards the Millennium Round*, Blackwell Publishers Ltd.

Whalley John, (1999), *Special and Differential Treatment in the Millennium Round*, Blackwell Publishers Ltd.

Winham Gilbert R., (1998), *The World Trade Organisation: Institution-Building in the Multilateral Trade System*, Blackwell Publishers Ltd.

WIPO, (2004), *Διακήρυξη της Γενεύης για το Μέλλον του Παγκόσμιου Οργανισμού Πνευματικής Ιδιοκτησίας*, διαθέσιμο:

<http://www.futureofwipo.org/genevadeclaration-greektransl.doc>